

Deloitte.

Центральна
та Східна Європа
2015

TOP
500

За результатами 2014 року українські компанії цілком очікувано знизили або втратили свої позиції в рейтингу. Стрімка девальвація гривні, втрата російського ринку, втрата активів на території воєнного конфлікту, криза платоспроможності контрагентів, банкрутство цілої низки банків, недоступність фінансових ресурсів, політична нестабільність – і це ще не повний перелік чинників, що призвели до суттєвого зниження доходів українських компаній в євровому еквіваленті.

Менш очікуваним наслідком кризи виявилася неготовність низки українських бізнесів розкривати свої фінансові показники. Цього року ми отримали рекордно високу кількість відмов від участі в рейтингу. Варто зауважити, що Україна є унікальною країною з точки зору складання будь-яких рейтингів через відсутність достовірної публічної фінансової та нефінансової інформації про більшість гравців. Причин багато: починаючи з відсутності сильного регулятора і завершуючи невирішеною проблемою тіньового ринку. Відповідно, відмова від участі в рейтингу автоматично означає відмову надавати фінансові дані про результати діяльності.

Якими б не були причини відмови від участі в рейтингу (некомфортно низькі показники, небажання виглядати надто успішним на тлі загального падіння чи інші побоювання), саме рішення свідчить про незрілість українського бізнесу, про неготовність змінюватися й жити

відповідно до базових цінностей: чесності та прозорості. Рекордно високий показник частки тіньової економіки – безпосередній цьому доказ. Між тим, бізнес закладає економічні підвалини розвитку держави. Без податкових надходжень держава не здатна виконувати свої соціальні функції та втілювати реформи.

Бізнес має усвідомлювати, що відіграє дуже важливу роль у трансформації економіки або у гальмуванні цього процесу. Було б наївно очікувати, що держава сама себе реформує, налагодить прозорі та ефективні управлінські процеси, відзвітує про розподіл бюджетних коштів, запропонує бездоганну податкову систему і вже тоді... тоді бізнес буде готовий розкривати фінансову інформацію, інвестувати у енергозбереження та новітні технології, сплачувати податки та бути соціально відповідальним. Так не буває, партнерські взаємини вибудовуються на довірі. А довіра – це відкритість і кроки назустріч один одному.

Якщо хочеш змінити світ, почни з себе.

Андрій Булах, керуючий партнер компанії «Делойт» в Україні

Зміст

7 Загальний огляд рейтингу

15 Галузевий огляд

45 Рейтинг

59 Методологія

62 Контакти

Україна

Основні факти

1 українська компанія у ТОП10

32 українські компанії увійшли до рейтингу

6 місце за кількістю компаній у рейтингу

5 українських компаній продемонстрували зростання доходів

12 українських компаній споживчого сектору та транспорту

Енергетика та ресурси забезпечують **40,75%** загальних доходів рейтингу

Зростання доходів українських компаній у гривні **16,6%**

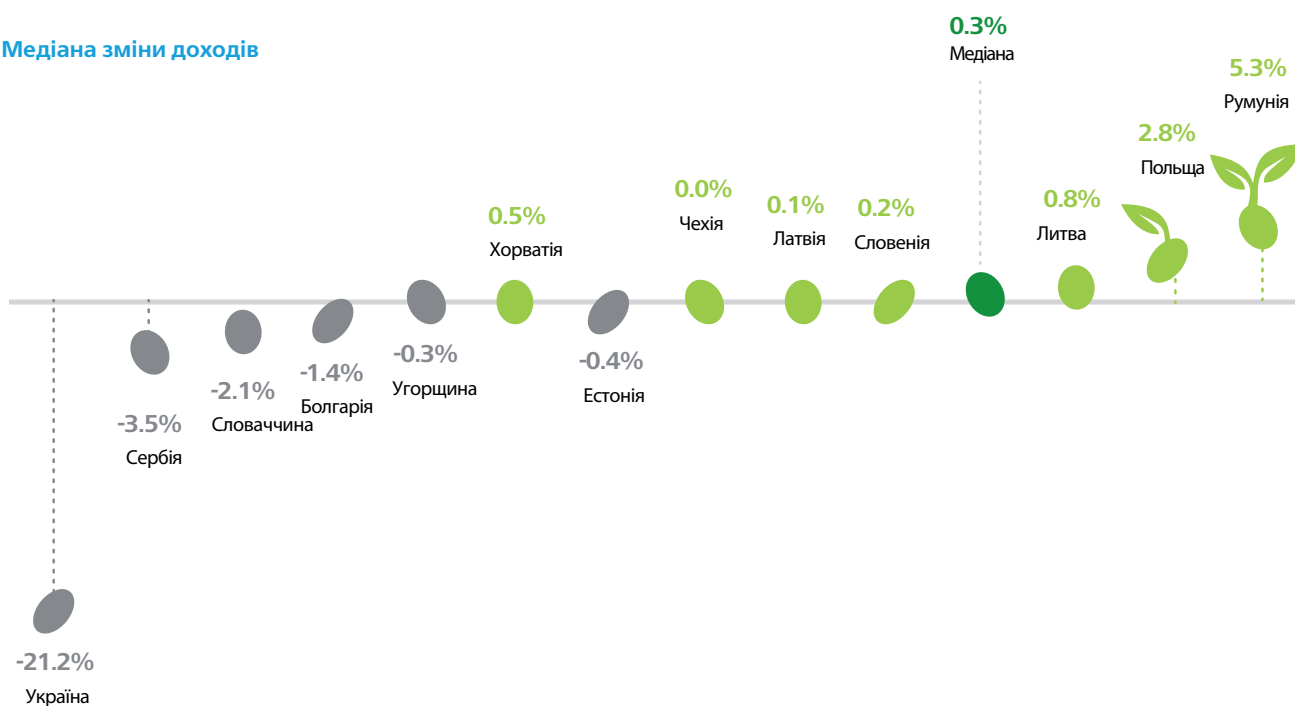
Загальне падіння доходів українських компаній у євро **21,2%**

Загальний огляд

За результатами цього річного рейтингу можна з обережністю говорити про поступову тенденцію до відновлення економік більшості країн Центральної та Східної Європи, що представлені у рейтингу. Вперше за останні 4 роки кількість компаній, які оголосили про зростання доходів, перевищило кількість компаній, чиї доходи знизились. За підсумками 2014 року 260 компаній продемонстрували покращення фінансових показників.

Середній приріст доходів компаній, що потрапили до рейтингу, становив 0,3%. Найбільш динамічне зростання продемонстрували компанії з Румунії (+5,3%), Польщі (+2,8%) та Литви (+0,8%). А от компанії з України, Сербії, Словаччини, Болгарії, Естонії та Угорщини продемонстрували негативну динаміку: -21,2%, -3,5%, -2,1%, -1,4%, -0,4% та 0,3%, відповідно.

Медіана зміни доходів

Про «потепління» економіки в Центральній та Східній Європі свідчить зростання ВВП в більшості країн регіону: Угорщині на 3,6%, Польщі на 3,4%, Румунії на 2,8%, Чехії та Словаччині – на 2,0%. Протягом 2014 року країни регіону змогли істотно наростити експорт до країн Західної Європи. Також позитивну роль відіграло збільшення внутрішнього попиту, спричинене зростанням номінальних зарплат та зниженням цін на споживчі товари.

Падіння ВВП за підсумками 2014 року продемонстрували лише дві країни регіону – Хорватія – 0,4%, та Україна – 6,8%.

Цьогорічний рейтинг ТОП500 найбільших компаній Центральної та Східної Європи для більшості компаній міг би виглядати більш оптимістичним, якби обчислювався у національних валютах кожної з представлених країн. Так, медіана росту доходів компаній в локальних валютах дорівнювала 3,1%.

У більшості країн темпи зростання доходів компаній дорівнювали темпам зростання ВВП. Однак девальвація національних валют на 48% в Україні та 5% в Польщі, Чехії та Угорщині суттєво вплинула на фінансові показники в євровому еквіваленті. Водночас девальвація національних валют мала позитивний вплив на експорт до країн Західної Європи.

Ще один чинник, котрий істотно скорегував результати ТОП500 у цьому році, стало падіння цін на енергоносії (включно із цінами на нафту та вугілля). Як наслідок, зменшення доходів відчули 59% компаній сектору енергетики і видобувної промисловості, а медіана доходів у галузі знизилась на 3,3% в євро. Зважаючи на те, що 140 з 500 компаній рейтингу представляють саме сектор енергетики і видобувної промисловості та формують лівову частку всіх доходів, результати їхньої діяльності обумовлюють ключові тренди рейтингу.

В інших галузях середні показники доходів компаній демонструють здебільшого позитивну динаміку. Наприклад, загальний рівень зростання доходів компаній у галузі виробництва промислових товарів склав 3,1% в євро. Значних успіхів

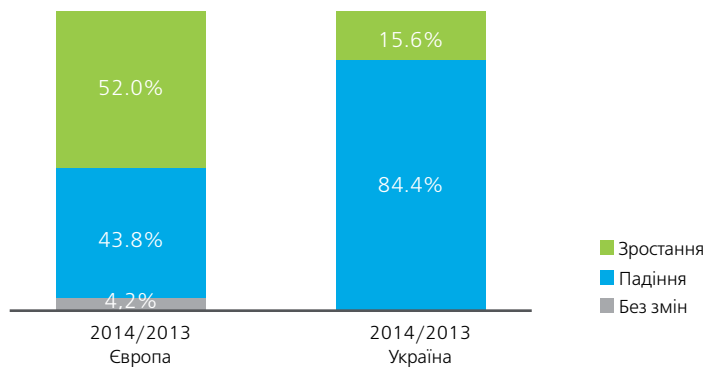
досягли європейські автовиробники – порівняно з минулим роком їхні доходи зросли на 6,5%. В галузі виробництва споживчих товарів та у транспортному секторі також зафіксоване зростання доходів на 1,9%.

Істотно поліпшилась ситуація в банківському секторі. Активи 50 найбільших банків Центральної та Східної Європи, представлених у рейтингу, зросли в середньому на 4,2% (порівняно з 1,3% у минулому році), а середній показник рентабельності власного капіталу (ROE) у 2014 році збільшився до 8,9% (порівняно з 8,0% у 2013 році).

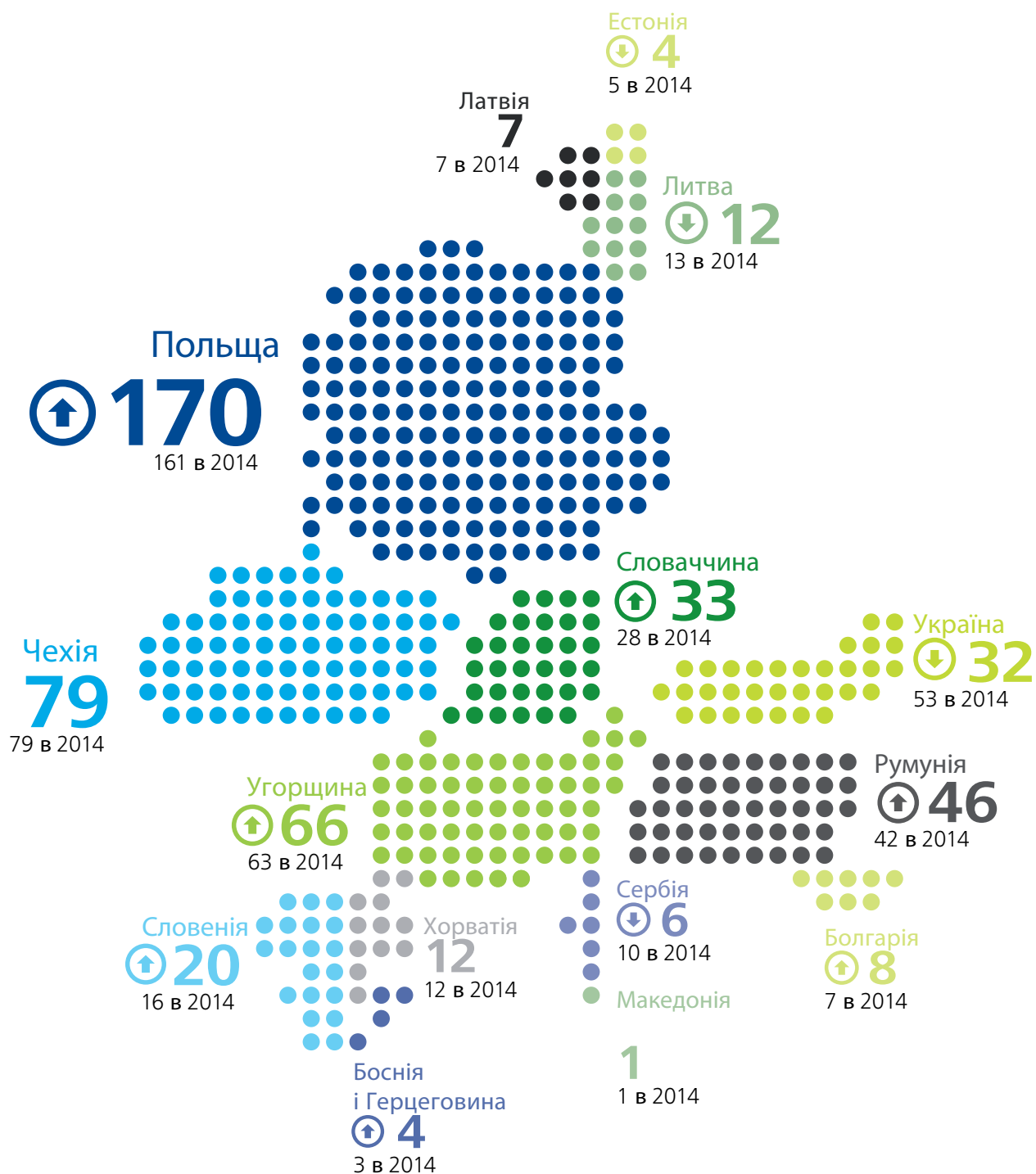
Загальний обсяг доходів всіх компаній, що увійшли до рейтингу, склав 682 мільярди євро, що на 1,8% нижче минулого року. При цьому український бізнес забезпечив 8,6% загального обсягу доходів. Лідером за часткою доходів компаній є Польща: польські компанії формують 36% сукупного доходу компаній рейтингу.

Мінімальний рівень доходу компаній, що претендували на участь в цьогорічному рейтингу ТОП500, склав 459 мільйонів євро. Це на 3,7% нижче, порівняно з вимогами рейтингу минулого року.

Питома вага компаній, які продемонстрували зростання/скорочення доходів, 2014/2013

Географічна структура рейтингу

ТОП 10 найбільших компаній

Перша трійка рейтингу найбільших компаній Центральної та Східної Європи залишається незмінною. Нафтопереробний концерн PKN Orlen зберіг свою позицію лідера, незважаючи на зменшення доходів від реалізації на 5,5% у перерахунку на євро. Угорська нафтогазова компанія MOL і чеський автовиробник Skoda Auto розташувалися на другому і третьому місцях.

Компанія Jeronimo Martins Polska зміцнила свої позиції, піднявшись з восьмої на четверту сходинку. Такий успіх пояснюється збільшенням питомої ваги доходів в євро на 9,8% і розширенням мережі супермаркетів. П'яте місце обіймає польська енергетична компанія PGNiG. За рік компанія збільшила обсяги продажів натурального газу на 9%, що сприяло зростанню доходів компанії на 7,6%. Крім того, компанія збільшила чисту маржу на 29% завдяки падінню цін на природний газ і високу ефективність мережі постачання. Група компаній Lotos Group також зміцнила свої позиції в рейтингу здебільшого завдяки суттєвому погіршенню показників українських компаній порівняно з результатами регіону в цілому. Автовиробник Audi Hungarian Motor піднявся в рейтингу з 16 на 7 сходинку після відкриття нового заводу з виробництва Audi A3 Sedan. У 2014 році кількість автомобілів, що випускаються компанією, збільшилася більш ніж утричі, до 135 000 автомобілів. Польська енергетична група PGE зберегла за собою 10 місце.

В цьому році до ТОП10 увійшла лише одна українська компанія – металургійний холдинг групи SCM «Метінвест» (в минулому році до ТОП10 потрапили три українські компанії). Компанія посіла 6 сходинку і зберегла лідерство серед українських компаній.

Структура власності у компаніях

З загальної кількості компаній, що потрапили до рейтингу, 288 представлені компаніями з іноземним капіталом, здебільшого це компанії промислового та енергетичного секторів. Частка компаній з локальним капіталом постійно зменшується. Аналогічна тенденція простежується серед компаній, які перебувають у державній власності – їхня кількість знизилась з 92 до 87. Серед європейських країн найбільший вплив державного сектору відзначається у секторі енергетики та ресурсів: майже половина компаній сектору належить державі. Серед українських компаній, представлених у рейтингу, істотно переважають компанії з локальним капіталом. Причому їхня частка порівняно з минулим роком збільшилась за рахунок зменшення кількості компаній з іноземними інвестиціями. Частка українських державних компаній у рейтингу ТОП500 залишається незмінною.

Галузевий розподіл компаній за структурою капіталу, 2014

Галузь	Компанії, підконтрольні інвесторам поза межами регіону	Компанії, підконтрольні інвесторам регіону	Державні підприємства	Всього
Споживчий сектор і транспорт	104	59	13	176
Енергетика та видобувна промисловість	51	28	60	139
Галузь біологічних наук та охорони здоров'я	11	6	-	17
Промислове виробництво	95	24	5	124
Державний сектор	-	-	7	7
Сектор нерухомості	4	2	-	6
Сектор високих технологій, телекомунікацій, розваг і ЗМІ	23	6	2	31
Всього	288	125	87	500

Географічний розподіл компаній за структурою капіталу, 2014

Країни	Компанії, підконтрольні інвесторам поза межами регіону	Компанії, підконтрольні інвесторам регіону	Державні підприємства	Всього
Боснія і Герцеговина	1	2	1	4
Болгарія	3	3	2	8
Хорватія	1	7	4	12
Чехія	55	17	7	79
Естонія	1	2	1	4
Угорщина	54	4	8	66
Латвія	5	1	1	7
Литва	3	6	3	12
Польща	90	45	35	170
Республіка Македонія	1	-	-	1
Румунія	36	4	6	46
Сербія	2	1	3	6
Словаччина	25	2	6	33
Словенія	4	13	3	20
Україна	7	18	7	32
Всього	288	125	87	500

Україна

Українські компанії у 2014 році опинилися під тиском цілої низки факторів, що дестабілізували їхню діяльність. Військові дії на сході країни, відтік іноземного капіталу, різка девальвація української гривні та, як наслідок, різке скорочення внутрішнього попиту. В результаті доходи українських компаній, що увійшли до рейтингу за підсумками 2014 року, знизилися на 21,2% в євро (у гривневому еквіваленті рівень доходів збільшився в середньому на 16,6%).

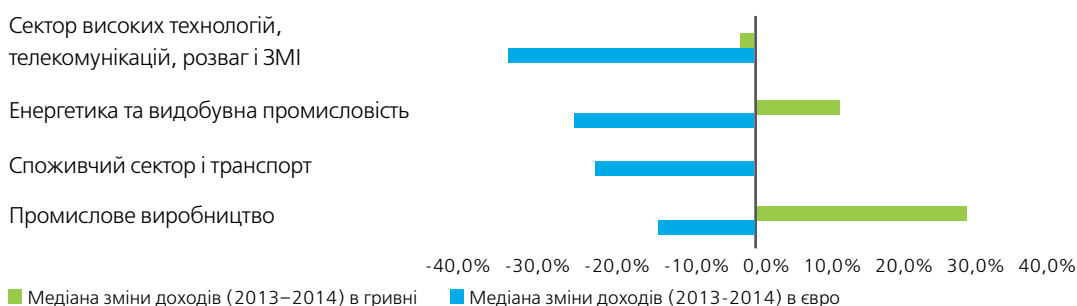
Девальвація національної валюти стала одним з ключових факторів погіршення фінансових показників українських компаній у 2014 році. Так, середньорічний курс гривні відносно євро

знизився більш ніж на 48%, а на кінець року гривня втратила майже 74%, порівняно з аналогічним показником у минулому періоді. У цій ситуації відносно впевнено почували себе експортери, але збереження низьких цін на сировинних ринках відчутно впливало на їхні результати.

Як наслідок, тільки 32 українські компанії змогли пройти прохідний бар'єр та потрапити до рейтингу цього року (в минулому році у рейтингу були представлені 53 українські компанії). Якщо минулого року Україна посідала 4 сходинку за кількістю компаній, представлених у рейтингу, цього року вона опинилась на 6 позиції.

Галузевий огляд

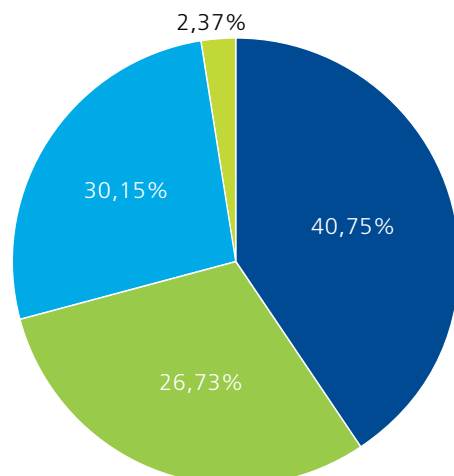
Медіана зміни доходів компаній за галузями, 2013/2014, Україна

Кількість компаній **енергетики та видобувної промисловості**, що увійшли до цього річного рейтингу, скоротилася з 15 до 9. Ті компанії, що увійшли у ТОП500, за підсумками року знизили рівень своїх доходів на 25,4%. При цьому державні монополії – «Укрнафта» та «Енергоатом» – показали нижчі темпи падіння, ніж інші.

Сектор **споживчих товарів та транспорту** цього року представлений 12 компаніями, що більше ніж удвічі менше, ніж минулого року. Доходи компаній галузі за підсумками року знизились на 22,6%, а підсумки першого кварталу 2015 року продемонстрували поглиблення тенденції. Найбільше падіння доходів відбулося в «Укрзалізниці», сягнувши 38,4% в євро. А от двом аграрним компаніям – «Нібулон» та «Бунге» – за підсумками року вдалося навіть дещо наростити свої доходи.

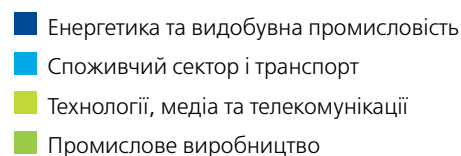
Порівняння галузей за доходами: Україна

Кількість **промислових компаній**, представлених у рейтингу, залишилася незмінною – 9 компаній, хоча й відбулася зміна учасників рейтингу. Новачками рейтингу стали «Нікопольський завод феросплавів» та «Запоріжсталь». Обидві компанії, а також «Євраз-Суша Балка» за підсумками року продемонстрували позитивну динаміку зростання доходів. В цілому, падіння доходів компаній сектору на 13,6% за підсумками 2014 року – це найкращий показник серед усіх секторів. Експортно-орієнтованим компаніям вдалося утримувати позиції на світових ринках, забезпечуючи валютні надходження.

У секторі **технологій, медіа та телекомунікації** цього року до рейтингу увійшли лише дві українські компанії – «МТС» та «Київстар», проте вони значно погіршили свої позиції через зменшення доходів більш ніж на 30% в євро. Національний оператор зв'язку «Укртелеком» за обсягами доходів не зміг потрапити до рейтингу.

В інших галузях українські компанії традиційно не представлені.

ТОП 5 компаній за зростанням доходу

Географічний розподіл компаній за структурою капіталу, 2014

№	Назва компанії	Галузь	Доходи у 2014 році (млн. євро)	Зміна доходів порівняно з 2013р., %
120	Запоріжсталь	Промислове виробництво	1,388.0	8.1%
235	Нібулон	Споживчий сектор і транспорт	853.9	0.2%
300	Бунге Україна	Споживчий сектор і транспорт	720.0	1.4%
406	Євраз-Суха Балка	Промислове виробництво	540.0	9.9%
458	Нікопольський завод феросплавів	Промислове виробництво	495.9	37.9%

Кількість компаній у загальному рейтингу ТОП500, які у 2014 році підвищили рівень своїх доходів, склала 52% (260 компаній). В Україні ситуація кардинально відрізняється – 84% українських компаній, що взяли участь в рейтингу ТОП500, скоротили свої доходи в євро.

Лише 5 українських компаній за підсумками 2014 року змогли підвищити свої доходи. Серед них дві компанії аграрної галузі та три компанії промислового сектору.

Запоріжсталь – компанія з виробництва металопрокату, чавуну, ТНП, що експортує понад 50% своєї продукції. Протягом 2014 року компанія істотно наростила виробництво: прокату на 5%, сталі на 4% та чавуну на 9%, що привело до зростання доходів на 62,8% в гривні та 8,1% у євро. На компанію позитивно вплинуло зниження цін на залізорудну сировину та сприятлива кон'юнктура на світових ринках.

Завдяки високим показникам «Запоріжсталь» вперше увійшла до рейтингу ТОП500. Компанія підконтрольна гірничо-металургійній групі компаній «Метінвест».

Євраз-Суха Балка – один з провідних виробників залізорудної сировини (ЗРС) в Україні, 36% продукції компанії експортується переважно у європейські країни. За минулий рік компанія скоротила виробництво ЗРС на 3%, обсяги продажу продукції знизились з 3 млн тонн продукції у 2013 році до 2,6 млн тонн у 2014 році. Водночас компанія наростила обсяги

доходів за рахунок збільшення частки експорту у продажах. Крім того, компанії вдалося знизити собівартість сировини з \$43 до \$38 доларів за тонну, що сприятливо позначилось на прибутках компанії.

Нікопольський завод феросплавів один з найбільших у світі виробників феросплавів, у 2014 році наростив виробництво своєї продукції на 59%. Обсяги експорту протягом 2014 року зросли на 40,2%, що привело до зростання валютної виручки від продажів. Стрімке зростання показників було спричинене відносно низькими результатами 2013 року та зупинкою Стаханівського заводу феросплавів у червні 2014 року.

Нібулон – один з найбільших вертикально-інтегрованих аграрних холдингів, частка якого складає 13% у загальному експорті зернових. У 2013-2014 маркетингових роках компанія посіла 2 місце в Україні за обсягами експорту зернових. На результати у рейтингу великою мірою вплинули високі врожаї та розширення ринків збуту.

Бунге – український підрозділ однойменної мультинаціональної аграрної компанії. В Україні «Бунге» входить до десятки найбільших експортерів зернових. У 2014 році компанія змогла дещо збільшити доходи за рахунок високої частки експорту зернових у структурі продажів, на який припадає 75% доходів компанії. Інші доходи забезпечує продаж рослинних олій, які йдуть на експорт та продаються на внутрішньому ринку.

Галузевий огляд

2014 рік для банківського сектору нагадував хірургічну операцію, яку проводив НБУ з метою очищення банківської системи від тих банків, які безпосередньо не займаються банківською діяльністю. Протягом усього процесу пацієнт залишався у важкому стані: відтік депозитів, проблеми з ліквідністю, адекватністю капіталу, обслуговуванням кредитних портфелів та вихід іноземного капіталу з України – всі ці фактори загрожували життєздатності банківської системи. В результаті за минулий рік 55 банків було ліквідовано або підпало під тимчасову адміністрацію.

Попри всі складнощі НБУ вдалося реалізувати низку системних кроків у сфері реформування банківської системи. Особливої уваги заслуговує впровадження більш жорстких правил щодо розкриття банками операцій з пов'язаними сторонами. На вимогу МВФ НБУ спільно з компаніями Великої Четвірки провів роботу з ідентифікації таких транзакцій та розпочав розробку плану заходів щодо обмеження такої практики.

Жорсткі валютні обмеження, впроваджені НБУ у 2014 році, хоча і ускладнили роботу бізнесу, насамперед були спрямовані на виведення з ринку спекулянтів та стабілізацію ситуації. В 2015 році адміністративне регулювання валютного ринку привело до певних позитивних результатів: платіжний баланс України вирівнявся, валютні резерви НБУ зросли з 5 млрд дол. США до 12,6 млрд дол. США в період з лютого по вересень 2015 року, четвертий місяць поспіль спостерігається призупинення темпів інфляції. Сьогодні НБУ робить перші послаблення: ставка рефінансування була знижена з 30% до 27%, підвищені ліміти зняття валютних вкладів з 15 до 20 тисяч гривень на день. Це, звісно, дуже обережні кроки, проте вони є позитивним сигналом для ринку.

Наталія Самойлова

Партнер,
керівник групи по роботі з фінансовими
установами

Можливо, через прискіпливий контроль з боку МВФ та представників ЄС, реформи на фінансовому ринку відбуваються доволі послідовно та виважено. У 2014 році була сформована група, до якої увійшли три ключових регулятори – НБУ, НКЦПФР та Нацкомфінпослуг. Група розробила структурований план реформи, який повністю відповідає вимогам міжнародної спільноти та директивам ЄС. На даний час йде робота у кожному з напрямів, передбачених цим планом. Попереду ще залишається низка важливих реформ, необхідних для відновлення банківського сектору. Насамперед, це стосується захисту прав кредиторів та відновлення кредитування в Україні.

ТОП50 банківських установ, представлених у рейтингу

№	Назва банку	Країна	Активи	Зміна обсягу активів порівняно з 2013р., %	Чистий прибуток	Зміна чистого прибутку порівняно з 2013р., %	МП
			2014 р.		2014 р.		
1	PKO Bank Polski	Польща	58,348.9	21.5%	811.3	0.3%	1
2	Bank Pekao	Польща	39,327.4	2.9%	767.6	-1.6%	2
3	OTP Bank	Угорщина	34,840.9	-0.4%	-330.2		5
4	Komerční banka	Чехія	34,382.7	8.8%	786.7	-3.7%	6
5	Česká spořitelna	Чехія	32,555.1	-8.1%	591.7	-9.2%	4
6	BZ WBK	Польща	31,556.2	23.4%	488.7	5.5%	7
7	ČSOB	Чехія	31,222.3	-11.4%	494.4	-3.8%	3
8	mBank	Польща	27,681.3	10.1%	363.0	9.5%	8
9	ING Bank Śląski	Польща	23,428.8	12.0%	572.5	13.5%	9
10	UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia	Чехія	18,345.0	7.9%	277.1	44.1%	11
11	Getin Noble Bank	Польща	16,148.7	5.3%	79.3	-18.6%	13
12	ZABA	Хорватія	15,677.8	-3.2%	153.9	60.6%	12
13	Bank Millennium	Польща	14,250.6	3.7%	159.7	23.8%	15
14	Raiffeisen Polbank	Польща	13,759.8	6.9%	80.4	86.5%	16
15	BCR	Румунія	13,749.0	-7.6%	-629.6		14
16	Slovenská sporiteľňa	Словаччина	12,968.7	10.9%	208.0	0.1%	18
17	BGK	Польща	12,019.6	13.7%	103.7	-43.6%	22
18	NLB Group	Словенія	11,909.5	-4.6%	98.5	105.1%	17
19	PrivatBank	Україна	11,908.5	-33.4%	15.4	-93.4%	10
20	VÚB	Словаччина	11,699.0	1.2%	133.0	5.5%	19
21	Citi Handlowy	Польща	11,694.1	6.8%	247.8	-3.6%	20
22	BRD	Румунія	10,286.9	-3.9%	15.3	112.4%	21
23	Tatra banka	Словаччина	9,681.2	2.2%	115.1	18.6%	23
24	BGŻ	Польща	9,501.2	10.1%	32.9	-11.4%	29
25	PBZ	Хорватія	9,490.0	3.4%	123.5	9.3%	25
26	Swedbank Estonia	Естонія	9,319.0	4.3%	188.0	-5.4%	26
27	Erste Croatia	Хорватія	9,105.4	2.5%	62.6	90.2%	27
28	DB Polska	Польща	8,513.9	7.3%	66.2	8.1%	31
29	Raiffeisenbank	Чехія	8,348.7	15.8%	73.8	113.9%	35
30	Unicredit Bulbank	Болгарія	8,172.5	18.2%	145.7	61.7%	37
31	Hypoteční banka	Чехія	8,019.9	2.5%	111.0	1.5%	33
32	Banca Transilvania	Румунія	7,986.4	11.1%	99.7	7.0%	36
33	K&H Bank	Угорщина	7,757.7	-6.3%	-91.3		28
34	Bank BPH	Польща	7,415.5	-6.8%	26.7	-34.8%	32
35	UniCredit Romania	Румунія	7,220.7	13.6%	32.4		40
36	UniCredit Hungary	Угорщина	7,100.1	19.3%	51.8	131.5%	48
37	Alior Bank	Польща	7,077.9	14.9%	76.9	40.0%	44
38	ČSOB Slovakia	Словаччина	6,799.5	8.2%	66.2	2.3%	41
39	SEB bankas	Литва	6,749.2	-1.2%	72.4	33.4%	38
40	Raiffeisen Bank	Угорщина	6,629.4	6.3%	-380.0	-184.4%	42
41	Oschadbank	Україна	6,463.6	-29.8%	-625.2		24
42	Raiffeisen Bank Romania	Румунія	6,423.1	8.5%	115.4	20.4%	46
43	Ukreximbank	Україна	6,422.9	-24.0%	-702.2		30
44	Swedbank Lithuania	Литва	6,290.5	11.1%	108.0	-6.0%	49
45	CEC Bank	Румунія	6,242.7	4.1%	1.7	-73.6%	47
46	MKB	Угорщина	6,175.4	-6.6%	-478.2	-57.7%	39
47	Erste Bank Hungary	Угорщина	5,993.1	-21.5%	-327.4		34
48	Českomoravská stavební spořitelna	Чехія	5,951.8	-1.7%	46.6	-22.1%	45
49	CA Bank Polska	Польща	5,937.6	13.1%	63.3	16.1%	n/a
50	CIB Bank	Угорщина	5,505.5	-11.6%	-336.3	23.8%	43

Огляд ринку

Банківський сектор Центральної та Східної Європи у 2014 році стабільно зростав. Так, 33 з 50 банків, що увійшли до рейтингу, зафіксували зростання активів у перерахунку на євро, з медіаною приросту на рівні 4,2% (порівняно з 1,3% у минулому році). Кумулятивний приріст активів 50 найбільших банків становив 2,3%. При цьому у 28 банківських установ спостерігалось зростання доходів у євро. Медіана показника рентабельності власного капіталу у 2014 році збільшилась до 8,9% (порівняно з 8,0% у 2013 році). Однак між показниками прибутковості різних країн є значні розриви. Так, середній показник ROE чеських банків становив 13,2%, польських банків – 10,9%, румунських банків – 3,0%, а ROE угорських банків взагалі був від'ємним (-57,3%). Втрати угорських банків в основному були спричинені вимогою обмежити кредитування в іноземній валюті.

Україна

Показники українських банківських установ зазнали найбільшого зниження, порівняно із показниками галузі в регіоні. «Приватбанк» перемістився з 10 місця на 19, «Ощадбанк» – з 24 на 41, а «Укрексімбанк» – з 30 на 43 місце. Обсяг активів українських банків знизився в середньому на 29%.

Протягом 2014 року банки зазнали значних втрат на сході України та в Криму. Знецінення гривні та відтік депозитів – у деяких банках до 50% від їхньої пасивної бази – призвів до істотних проблем з ліквідністю. Проте Національний банк України зробив низку кроків, спрямованих на підтримку банківської системи та впровадив відчутні валютні обмеження, що допомогло стабілізувати ринок. Загальний обсяг наданих НБУ кредитів рефінансування становив 222,26 млрд грн.

Андрій Пишний

Голова правління АТ «Ощадбанк»

Україна має президентську стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» та стратегію Мінекономрозвитку. Яким чином ви враховували ці документи, готуючи стратегію «Ощадбанку»?

Звісно, ми врахували і президентську стратегію, і програму уряду, і поради наших західних партнерів. Все, що стосувалося фінансового сектору, точок зростання. А головне – врахували те, що країна змінюється, тож має змінюватися й головний державний банк. Він має бути драйвером змін у державному секторі. Єдиний нюанс, що в умовах урагану, який пронісся по банківській системі, я як банкір можу будувати плани щонайбільше на 3 роки вперед. Саме на такий часовий горизонт ми провели стратегічне планування разом з вашими колегами по «великій аудиторській четвірці» PricewaterhouseCoopers (PwC). Відтак «Ощадбанк» вже працює в рамках затвердженої стратегії на 2015-2017 роки. Вона враховує нагальні потреби української економіки.

Яку роль відіграє «Ощадбанк» у реформуванні країни? І якими є подальші плани у цьому напрямі?

Порівняйте Україну в квітні минулого року та сьогодні. Зроблено досить багато. Але планів ще більше. Країна змінюється. Наша мета – стати ефективним інструментом впровадження цих змін.

Бути банком держави і для держави – перша з трьох стратегічних цілей банку. Акумулявання і розподіл фінансових ресурсів через систему «Ощадбанку» має допомогти державі подолати економічний спад, забезпечити фінансування пріоритетних галузей, запустити економічний двигун країни.

Друга стратегічна мета – банк мільйонів і для мільйонів. За цим стоїть якісно нова комунікація з клієнтами. Переосмислення того, навіщо ми потрібні людям. Громадяни, малий і середній бізнес в скрутні часи мають відчувати плече держави, і саме в цьому ми вбачаємо свою роль. Ми останніми пішли з Криму, коли присутність там стала неможливою з міркувань безпеки та здатності працювати. До останнього тримались на окупованих територіях Донецької та Луганської областей, бо там наші люди, це наша земля. Сьогодні, до речі, ми – єдиний банк, який працює фактично на лінії фронту. Менш як за два тижні нам вдалося відкрити мобільні відділення гуманітарно-логістичних центрів.

Третя стратегічна мета – стати банківським брендом №1 в Україні. Ми вкладаємо в це поняття високу якість послуг, лояльність клієнтів та працівників, прогресивну комунікаційну платформу та філософію, за якою ми працюємо.

Як «Ощадбанк» задіяний у реалізації стратегії розвитку держави та за якими напрямками?

Ми є учасником майже двох десятків державних програм. «Ощадбанк» є уповноваженим банком з обслуговування оптового ринку електроенергії, Пенсійного фонду, низки соціальних і гуманітарних проектів (в тому числі з обслуговування переселенців).

Одним з наймасштабніших державних проектів є програма з енергоефективності. «Ощадбанк» здійснює операційну підтримку цієї програми на практиці і є тим ефективним інструментом змін в руках держави, про які я казав вище. За три місяці ми видали понад 20 тисяч кредитів на суму близько 400 млн грн. Це вже промислові масштаби, і динаміка зростає. Наразі ми видаємо 450 кредитів на день.

Ще один пріоритетний напрям – розвиток малого та середнього бізнесу (МСБ), який ми вибудовуємо з нуля. Це проект з величезними перспективами. Він повністю відповідає державній програмі дерегуляції та структурних змін в економіці. Ми активно проводимо підготовчий процес до запуску кредитування МСБ і будемо готові вийти з національною програмою, як тільки економіка стабілізується і ставки знизяться до прийнятної рівня.

Ще один важливий наш проект – електронне адміністрування. «Ощадбанк» активно співпрацює з Міністерством юстиції над розробкою системи, яка дозволить використовувати нашу філійну мережу відділень як фронт-офіси з надання адміністративних послуг держави.

Державні компанії мають постійно шукати компроміс між інтересами держави, її соціальними зобов'язаннями та власною ефективністю. Як це позначається на діяльності «Ощадбанку»?

Найбільші труднощі виникають з оптимізацією нашої філійної мережі. В «Ощадбанку» вона найбільша в Україні – близько 4700 філій. Це дуже багато. Особливо, якщо врахувати інвестиції в її розвиток, для того, щоб відділення відповідали вимогам часу.

Присутність відділення «Ощадбанку» без належного забезпечення ІТ-системами, без матеріального і кадрового забезпечення вже себе не виправдовує. Тому ми змушені скорочувати нашу мережу і закривати філії в тих селах, де традиційно були присутні три установи: сільрада, «Укрпошта» та «Ощадбанк».

Ми маємо рахувати гроші. Як альтернативу ми замовляємо мобільні пересувні відділення, які забезпечать нашу присутність навіть в тих селах, де решта банків не бачить перспектив роботи, але держава через «Ощадбанк» має надати людям необхідний рівень фінансової підтримки.

Банк не може здійснювати збиткову діяльність. Ми маємо давати прибуток. Так, ми повинні відчувати запити, фінансувати пріоритетні напрями, в тому числі і соціальні. Та головне, як і для кожного ефективного бізнесу, акумулювати кошти, сплачувати дивіденди та податки. За останній рік «Ощадбанк» сплатив державі близько 2,5 млрд грн податків і зборів.

Сьогодні багато дискусій точиться про ефективність державної власності в цілому. Яка ваша думка з цього приводу?

Очевидно, приватний капітал демонструє більш відповідальне ставлення до кожної копійки. Але і державний менеджмент може бути ефективним. У світі є безліч прикладів. Рецепт відомий – наймати відповідальних людей. Забезпечувати їм адекватну, а не популістську, систему мотивації. Ставити публічно чіткі і жорсткі показники ефективності. Затвердити стратегію та не втручатися. А далі – отримувати дохід на вкладений капітал. Якщо держава цього не отримує, вона, як і будь-який інший власник, має змінювати менеджмент.

Те, що «Ощадбанк» повністю належить державі – сьогодні благо для людей і бізнесу. Ми єдиний банк в країні, який має 100% гарантію повернення вкладів фізичних осіб, незалежно від строку і суми вкладу. Ця гарантія існує близько 20 років. Натомість інші банки гарантують своїм клієнтам збереження їхніх коштів через Фонд гарантування вкладів і не більше як 200 тисяч гривень на одного вкладника.

Ми провели інформаційну кампанію, розповіли людям про державну гарантію в «Ощадбанку» і це одразу дало результат. Якщо банківська система втратила близько 10 млрд грн ресурсу протягом 2014 року, то «Ощадбанк» продемонстрував позитивне сальдо зростання. Люди нам повірили і прийшли до нас.

Держава – чи не єдина з усіх власників, хто здійснив повну докапіталізацію своїх банків. Наприкінці минулого року ми отримали близько 12 млрд грн капіталу як компенсацію втрат і збитків через окупацію Криму.

Провівши капіталізацію державних банків, уряд дав чіткий сигнал ринку, що готовий підтримувати свої банки навіть попри дефіцит фінансів. Після цього за рентабельністю капіталу ми піднялись з 7-го на 2-ге місце. Операційний прибуток банку зріс більш ніж удвічі. Відсотковий та комісійний прибутки зросли у 1,2 рази. Ми розуміємо, як важливо відпрацювати кожну копійку, вкладену державою.

Яким для «Ощадбанку» і для вас був минулий рік?

Дуже складний. Ми втратили майже тисячу наших відділень на окупованих територіях. У тому числі і в Криму. Були змушені скоротити майже 6 тисяч працівників. Але криза – не час для «плачу Ярославни», а час для пошуку нових можливостей, внутрішніх резервів. У 2014 році всі можливі резерви були задіяні. І тепер це дало свій результат на макроекономічному рівні. Ми досягли дна і відштовхнулися від нього. «Україна здивувала світ», – так оцінила виконану роботу голова МВФ Крістіан Лагард. За цими трьома словами дуже багато поту і, на жаль, крові. За ці слова заплатив кожен українець, в тому числі, на превеликий жаль, і власним життям. Але тим цінніша нам наша країна, тим сильніші ми, тим більш упевнено ми йдемо вперед.

Фінансовий сектор зіштовхнувся з серйозними викликами. Як на вашу думку, чи все можливе було зроблено владою для того, щоб вивести його з кризи?

Ми маємо уряд, готовий реалізувати непопулярні, болісні, шоківі реформи, але які відкривають великі перспективи розвитку. Банкрутство банків та втрата заощаджень – це завжди шок. Але завдяки цьому українська банківська система пройшла і дотепер проходить очищення. Держава забезпечила безпрецедентні виплати через Фонд гарантування вкладів. І ми також були учасниками цього болісного процесу. Через наші відділення своєчасно отримали свої кошти тисячі вкладників збанкрутілих банків.

Для виходу з кризи головну роль відіграють також відкритість та чесні комунікації банків із суспільством. Завдяки їм банківська система змогла певною мірою подолати кризу довіри до себе. Хоча ураган, який прокотився по ній, цьому зовсім не сприяв і не сприяє.

Болючим для банківської системи залишається питання відтоку іноземного капіталу. Втрата 20% ВВП та воєнні дії на сході не сприяють лояльності інвестиційного капіталу.

В той же час запрацювали амбітні програми з МВФ, Світовим банком. Досягнуто домовленість з кредиторами про списання 20% боргу. Прийняті та набули чинності пакети законів, що повністю переструктурували антикорупційну політику, використання державних фінансів.

Це реальні, а не паперові реформи. Вони контролюються міжнародними партнерами і є структурними орієнтирами в рамках угоди з МВФ. І те, що програму було подовжено, підтверджує, що держава, уряд і «Ощадбанк» виконують свої зобов'язання.

Як, на вашу думку, бізнес буде задіяний у процесах трансформації держави та проведенні реформ? Яка його роль?

Бізнес має робити свою справу, тобто робити бізнес. А ще – вимагати від держави прозорих правил гри. Не боятися, не мовчати чи емігрувати. Потрібно навчитися говорити з владою та прозоро лобіювати власні інтереси. Для цього мають запрацювати асоціації, профспілки, коаліції громадських об'єднань, які дають можливість розвиватися і забезпечують іншу якість політики в країнах ЄС. Лобіюй, але чесно і відкрито,

переконуй, доводи, аргументуй, продемонструй користь для держави і для суспільства, як це роблять в США, Німеччині, Польщі. Цей механізм скрізь існує, і він правильний, чесний і відкритий. Звісно, для того, щоб система запрацювала в Україні, має бути створена відповідна нормативна база. Але вже сьогодні ми маємо у владі людей, готових дослухатися. Рівень впливу громадянського суспільства, тих же волонтерів на процеси, які відбуваються і в українській банківській системі, і в економіці, і в українському політикумі, тепер не проігноруєш. Але це тільки початок шляху.

Те, що відбувається в країні, не можна оцінювати у відриві від контексту. Країна знаходиться в стані війни, в разі збільшено бюджету на утримання і відбудову, фактично з нуля, армії та українських силових відомств. Це величезний тягар, покладений на плечі бізнесу й громадян.

Але кожна криза, навіть теперішня, може стати драйвером для розвитку економіки й суспільства. Матеріальне забезпечення армії насправді може дати поштовх для розвитку не тільки оборонної промисловості, але й малого і середнього бізнесу. Працювати та жити інтересами держави й суспільства – це не означає жертвувати чи втрачати. Успішний бізнес виникає саме тоді, коли по-справжньому служить людям, задовольняє потреби суспільства. Це сказав ще Генрі Форд.

Тож миру та віри всім нам.

Артур Огаджанян,

Партнер,
керівник групи «Енергетика та видобувна промисловість»

Енергетика та видобувна промисловість

У 2014 році перед Україною гостро постало питання енергетичної безпеки. Затяжні переговори з Росією щодо ціни на газ протягом 2014 року мало не призвели до колапсу, якого вдалося уникнути тільки шляхом залучення до переговорів представників ЄС. Зрештою, «газові домовленості» завершилися переходом на 100% передоплату за поставки за прийнятною для України ціною. Проте українська економіка вчергове стала заручницею власної енергетичної неефективності та залежності від єдиного імпортера газу.

Ці проблеми сприяли початку позитивних зрушень у структурі споживання газу. За підсумками 2014 року Україна наростила поставки газу з ЄС в 2,4 рази, одночасно майже вдвічі скоротивши імпорт газу з Росії. Частка російських поставок газу у внутрішньому

споживанні зменшилась з 51,6% в 2013 році до 34% в 2014 році. Але в той же час транзит газу через Україну в країни ЄС скоротився на 29,1% (у порівнянні до 2013 року).

У 2014 році у зв'язку з підвищенням ренти на видобуток природного газу відбулась певна стагнація видобутку власного газу в Україні. Деякі компанії заявили про згортання своїх програм розвитку. Але в 2015 році рішення про підвищення ставок було скасоване. Це вкотре доводить, наскільки впливовою є державна підтримка та створення інвестиційно привабливих умов, особливо для пріоритетних галузей.

Ще одна проблема, що постала перед нами у 2014 році – дефіцит вугілля, пов'язаний з воєнними діями на сході України, де зосереджена більшість вугільних шахт країни. Під контролем України не залишилось жодної шахти з видобутку антрацитового вугілля. В той же час половина всіх ТЕС в Україні працюють на антрацитовому вугіллі. Українські ТЕС і ТЕЦ в 2014 році скоротили споживання вугілля на 16,4%. Через нестачу ресурсу, блоки ТЕС з осені 2014 року простоювали, а жителі України потерпали від планових відключень електроенергії. Шахти, які залишаються під контролем української влади, без значних інвестицій неефективні. За словами міністра енергетики та вугільної промисловості України Володимира Демчишина, на даний час їхні щомісячні збитки сягають близько 250 мільйонів гривень. На сьогодні розглядається питання реформування галузі, зокрема можливість закриття безперспективних шахт та приватизацію шахт, які не можуть вийти на беззбитковість без суттєвих інвестицій.

Поставши перед серйозними проблемами, Україна розпочала вже давно назрілі реформи у сфері енергетики та енергоефективності. Проте сьогодні є очевидним, що лише розробка та послідовна реалізація довгострокової стратегії забезпечення енергетичної безпеки може вивести Україну з тривалої енергетичної кризи.

Українські енергетичні та видобувні компанії, представлені в рейтингу

№	Назва компанії	Доходи у 2014 р. (млн євро)	Зміна доходів порівняно з 2013 р.,%
13	ДТЕК	5,728.9	-33.1%
14	Енергоринок	5,652.1	-29.6%
17	Нафтогаз України	4,896.5	-30.9%
85	Укрнафта	1,741.0	-12.2%
104	WOG	1,554.0	-13.3%
116	Енергоатом	1,450.5	-10.4%
141	Укртатнафта	1,288.8	-25.4%
164	Галнафтогаз	1,138.9	-16.3%
485	Центренерго	471.8	-32.6%

ТОП10, Енергетика та видобувна промисловість

№	Назва компанії	Країна	Доходи у 2014 р. (млн євро)	Зміна доходів порівняно з 2013 р.,%
1	PKN Orlen	Польща	25,501.5	-5.5%
2	MOL	Угорщина	15,714.1	-13.3%
5	PGNiG	Польща	8,188.6	7.6%
8	ČEZ	Чехія	7,283.4	-12.6%
9	Lotos	Польща	6,803.6	0.3%
10	PGE	Польща	6,716.5	-6.2%
13	DTEK	Україна	5,728.9	-33.1%
14	Energorynok	Україна	5,652.1	-29.6%
15	RWE Supply & Trading CZ	Чехія	5,302.2	-23.4%
17	Naftogaz of Ukraine	Україна	4,896.5	-30.9%

Огляд ринку

Компанії енергетичного сектору та видобувної промисловості забезпечили 269 млрд євро або 39% доходів усіх компаній, представлених у рейтингу ТОП500. Водночас саме цей сектор продемонстрував за підсумками року найбільший спад. 59% найбільших енергетичних компаній регіону повідомили про скорочення доходів. Медіана зменшення доходів найбільших компаній енергетичного сектору в євро становила 3,3%.

Слабкі показники діяльності компаній пов'язані зі зниженням цін на нафту на світових ринках у другій половині року (з 111 доларів США за барель станом на червень 2014 року до 55 доларів США за барель станом на кінець 2014 року). Крім того, на ринках електричної енергії та газу відбулося помітне скорочення обсягів продажів внаслідок високих середніх температурних показників протягом 2014 року. Помітно скоротились обсяги реалізації і в вугільній галузі.

Україна

В Україні доходи компаній сектору за підсумками року знизились на 25,4% у євровому еквіваленті, що позначилось на їхніх позиціях у загальному рейтингу. Через державне регулювання цін на внутрішньому ринку другий рік поспіль доходи державної компанії НАК «Нафтогаз України» суттєво зменшуються (в 2013 році на 25,8%, у 2014 році на 30,9%). Як наслідок, НАК «Нафтогаз України» опинився на 17 сходинці.

Загальне зниження доходів енергетичної та видобувної галузей пов'язане з низкою факторів, серед яких нестача енергетичних ресурсів в Україні, зупинка та блокування роботи діяльності більшості шахт з видобутку вугілля, проблеми у роботі енергетичних компаній. Складні переговори з Росією про постачання газу в Україну протягом 2014 року також позначилось на галузі, в результаті чого за підсумками року Україна значно скоротила імпорт блакитного палива.

Крім того, Україна постала перед необхідністю вирішення внутрішніх проблем. Одна з них – неефективна цінова політика, в результаті якої борги населення перед компаніями енергетичної галузі досягли критичного масштабу. Також у 2014 році з'явилась гостра необхідність диверсифікувати джерела постачання енергоносіїв та нарощувати програми з енергоефективності.

Споживчий бізнес та транспорт

Протягом останніх років сільське господарство демонструвало вражаючу стійкість до будь-яких макроекономічних потрясінь. Під час фінансової кризи 2008-2009 років на тлі загального падіння економіки аграрний сектор продовжував зростати та навіть активно залучав інвестиції. У 2014 році перед аграрними компаніями постала низка викликів, що вплинули на їхні результати у рейтингу ТОП500.

Серед основних проблем, з якими зіткнулися аграрії – зміна геополітичних умов, втрата частини земель, девальвація гривні, проблеми з фінансуванням. Загострились також питання, пов'язані з безпекою транспортних коридорів. У цій ситуації утримати, та навіть дещо посилити свої позиції вдалося компаніям, чітко орієнтованим на зовнішні ринки. Цього року кількість компаній аграрного сектору, що увійшли до рейтингу ТОП500, знизилась з 8 до 4, причому лише дві з них продемонстрували зростання своїх доходів у євровому еквіваленті. Основна причина – стрімка девальвація гривні, що позначилась на всіх галузях економіки.

Більшість фахівців переконані, що саме сільське господарство може стати тим локомотивом, який «втягне» економіку країни. Однак підсумки 2014 року та першого кварталу 2015 року свідчать, що для цього аграрній галузі потрібен серйозний поштовх. Галузі потрібні нові надійні ринки збуту, і, відповідно, інвестиції у підвищення якості та сертифікацію продукції. За відсутності ринку землі, запуск якого відкладається протягом останніх 10 років, великі інвестиції не заходять в аграрну галузь. Також існують серйозні проблеми з банківським фінансуванням. Дуже скоро це може стати фактором, який блокуватиме подальший розвиток галузі. Земля – це той ресурс, який міг би «зв'язати» інфляцію, підняти зацікавленість іноземних інвесторів, адже вільний ринок – необхідна вимога для розвитку.

Михайло Мельник,

Партнер, керівник групи «Сільське господарство»

Окрім питання землі, агросектор очікує на криголамні зміни у питаннях оподаткування, зокрема в частині відшкодування ПДВ. Попри різні позиції з цього питання, Україна зобов'язалась ліквідувати 100% субсидування ПДВ вже до 2016 року. Багато має бути зроблено і в сфері наближення України до світових стандартів, більш активна робота має проводитись на зовнішніх ринках. Ці процеси вимагають суттєвих та системних зусиль не лише з боку держави, а й самого бізнесу, який має почати перебудовувати свої бізнес-процеси у напрямку підвищення ефективності.

Ще одне наболіле питання – приватизація аграрних підприємств. Минулий рік підтвердив превалювання ефективності управління приватних форм власності над державними. Тому, чим швидше держава позбавиться «білих слонів», якими є державні підприємства, тим краще буде для усієї галузі та для країни в цілому.

Українські компанії споживчого сектору та транспорту, представлені в рейтингу

№	Назва компанії	Підгалузь	Доходи у 2014 р. (млн євро)	Зміна доходів порівняно з 2013 р., %
33	Укрзалізниця	Транспорт	3,696.5	-38.4%
68	АТБ-маркет	Роздрібна торгівля	2,025.8	-23.4%
72	Мегаполіс Україна	Оптова торгівля та дистрибуція	1,997.5	-26.0%
73	Fozzy Group	Роздрібна торгівля	1,995.0	-22.0%
89	Кернел	Виробництво споживчих товарів	1,720.9	-20.4%
124	Епіцентр К	Роздрібна торгівля	1,374.3	-23.1%
156	Ukrlandfarming	Виробництво споживчих товарів	1,157.5	-25.6%
184	МНР	Виробництво споживчих товарів	1,025.1	-8.8%
235	Нібулон	Виробництво споживчих товарів	853.9	0.2%
300	Бунге Україна	Виробництво споживчих товарів	720.0	1.4%
335	Оптіма Фарм	Оптова торгівля та дистрибуція	645.1	-17.7%
465	JTI Україна	Виробництво споживчих товарів	485.8	-27.2%

Топ-10 компаній споживчого сектору та транспорту Центральної та Східної Європи у 2014 році

№	Назва компанії	Країна	Доходи у 2014 р. (млн євро)	Зміна доходів порівняно з 2013 р., %
4	Jeronimo Martins Polska	Польща	8,567.6	9.8%
22	Agrokor	Хорватія	4,580.4	15.1%
27	Eurocash	Польща	4,049.4	3.1%
33	Ukrzaliznytsia	Україна	3,696.5	-38.4%
42	VP	Литва	3,057.0	2.9%
43	Samsung Electronics Словаччина	Словаччина	3,047.5	-3.1%
45	Chimimport	Болгарія	3,004.7	-2.8%
48	Lidl Polska	Польща	2,745.1	10.1%
49	Tesco Polska	Польща	2,673.5	-12.4%
50	Mercator Group	Словенія	2,653.7	-4.1%

Галузь роздрібної торгівлі у рейтингу найбільших компаній Центральної та Східної Європи представлена переважно мультинаціональними компаніями. Однак українські гравці, що увійшли до рейтингу, мають локальне походження. 43-мільйонне населення в Україні до початку 2014 року забезпечувало відносно стабільний розвиток галузі, динаміка розвитку роздрібного ринку в середньому перевищувала 20% на рік.

У 2014 році галузь зіштовхнулася з цілою низкою викликів. Через нестабільність валюти та різке зниження купівельної спроможності населення, товарообіг у торгівельних мережах зменшився протягом 2014 року на 8,6%, а протягом першого півріччя 2015 року – на 24,6% у порівнянні з аналогічним періодом 2015 року (дані Держкомстату).

Окремим викликом стали суттєві збитки від втрати активів, яких зазнали роздрібні мережі в зоні воєнного конфлікту на Сході країни. Були списані цілі магазини та склади з товарами та обладнанням.

В 2015 році додатковими ускладненнями стали досить жорсткі валютні обмеження та нова хвиля девальвації національної валюти. Як наслідок, в роздрібній галузі спостерігаються наступні тенденції:

- значно зменшилась кількість нових магазинів, відкритих протягом року;
- зберігається тенденція переорієнтації на формати «магазин біля дому»;
- переорієнтація на товари з більш низького цінового сегменту;
- підвищення ефективності за рахунок логістики, установки кас самообслуговування тощо;
- заміщення імпорتنих товарів українськими аналогами;
- розвиток private label;
- M&A процеси та закриття магазинів.

Ольга Шамрицька,

Директор, керівник групи «Роздрібна торгівля»

Але найгострішою проблемою галузі є висока тіньова складова бізнесу. Це створює неконкурентні умови для тих нечисленних гравців, які сплачують податки в повному обсязі. Неможливо очікувати будь-яких якісних змін у галузі та країні в цілому без сумлінного ставлення до інших учасників ринку та виконання своїх основних зобов'язань перед державою – чесно сплачувати податки.

Огляд ринку

Сектор споживчих товарів і транспорту – найчисельніший у рейтингу ТОП500 – цього року представлений 174 компаніями. Протягом минулого року їхні доходи зросли в середньому на 1,9% в євро. Причиною зростання стало підвищення рівня номінальної заробітної плати та зниження вартості споживчих товарів. Така тенденція вплинула на збільшення внутрішнього споживання в усіх країнах, за винятком Хорватії та України.

З усіх компаній, присутніх у рейтингу, найшвидші темпи зростання продемонстрували румунські компанії – 5,9%. Середні темпи зростання доходів польських компаній в секторі склали 5,3%, в Угорщині та Словаччині – 5,1% та 2,3% відповідно. Субсектор оптової торгівлі (26 компаній) із середнім темпом зростання на рівні 4,8% (10,6% у локальних валютах) показав найшвидше зростання у секторі в цілому.

Важливим драйвером зростання гравців сектору стала інфляція у низці країн регіону. Це сприяло підвищенню експортного потенціалу компаній та нарощенню обсягів експорту до країн Західної Європи.

Україна

В Україні спостерігаються неоднорідні показники по галузі. Сільськогосподарським компаніям, таким як «Нібулон» та «Бунге» вдалося підвищити доходи у євро. Але вони, швидше, виняток. На галузі негативно позначилось скорочення внутрішнього ринку, пов'язане зі зниженням купівельної спроможності мешканців України. Ця тенденція посилилась через вплив інших негативних факторів: часткова втрата активів, складнощі з логістикою та фінансуванням.

Доходи єдиного українського представника транспортної галузі, що потрапив до рейтингу – ДП «Укрзалізниця» – за підсумками року знизились на 38,4%. Здебільшого зниження спричинене втратою частки активів на сході країни та в Криму, суттєвим зменшенням обсягів вантажних та пасажирських потоків, а також девальвацією гривні.

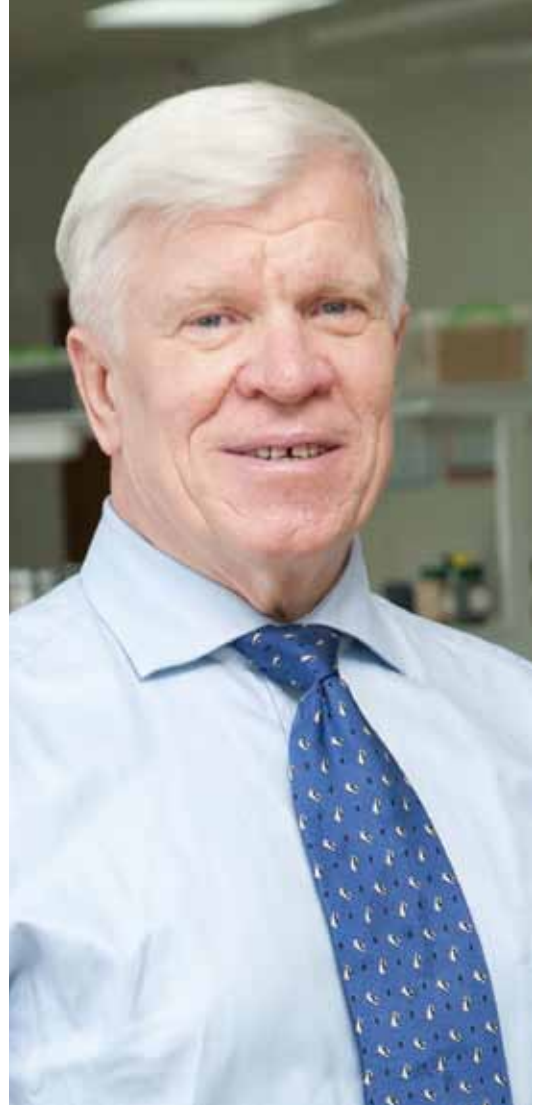

У яких сферах державного управління і регулювання, на вашу думку, спостерігається проведення системних реформ? Які сфери вимагають негайного реформування, зважаючи на те, що їм досі не приділялося належної уваги (податкова, правова, соціальна тощо)?

У сфері державного управління спостерігається поступове подолання корупційних та бюрократичних пережитків. Попри те, що сьогодні Україна отримала історичну можливість реалізувати цілу низку реформ (передусім непопулярних), реформування сфери державного управління та регулювання має вибірковий та атрибутивний характер. Зокрема, у податковій сфері численні законодавчі новації зводяться здебільшого до часткових та косметичних змін до Податкового кодексу. Водночас залишаються концептуально невирішеними проблеми скасування податкових пільг у різних галузях економіки (зокрема, в аграрному секторі), удосконалення системи електронного адміністрування ПДВ, трансфертного ціноутворення та валютного регулювання.

Я не можу констатувати, що проблеми бізнесу вже вирішуються. Наразі бізнес працює самотужки. Немає доступів до інвестиційних кредитів, і на державному рівні вирішення цього питання ніхто не займається. Сьогодні всі думають про те, що зробити для уникнення дефолту, для виживання української економіки взагалі. Моя точка зору така: Україна виживе лише в тому разі, якщо бізнес активно почне інвестувати в економіку, будуть організовані нові робочі місця, будуватимуться підприємства. Це стане переконливим доказом для українського суспільства, що країна змінюється, і стане зрозуміло, до якого майбутнього вона йде. Тільки тоді люди приймуть і будуть здатні витримати непопулярні, але необхідні сьогодні реформи.

Наразі не все сказане втілюється в життя. Недостатньо змінити перших керівників державних міністерств і відомств: вони, обійнявши свої посади, мають замінити й усіх тих, хто гальмував розвиток економіки країни до того.

Олексій Вадатурський,

Почесний президент компанії «Нібулон»

Наші нові міністри – це європейські обличчя, це освічені люди, які вільно володіють англійською. Та коли звертаєшся у міністерства і відомства, отримуєш підписи тих самих виконавців, які працювали декілька років тому і готували ті ж самі негативні відповіді. Я постійно запитую себе: скільки ж іще часу необхідно Україні, щоб реформи реалізувалися?

Назвіть найбільш успішно реалізовані ініціативи з боку держави в галузі трансформації економіки та системи державного управління?

Мораторій на перевірки бізнесу органами контролю, введений у 2014 році, став важливим кроком у подоланні корупційної складової у взаєминах влади та бізнесу. За підсумками 2014 року кількість перевірок, які державні органи контролю здійснили у компанії «Нібулон», склала 320, що на 42 % менше, ніж у 2013 році. Відповідно, на їхнє проходження було витрачено вдвічі менше робочих днів (а саме 566). А у 2015 р. було зафіксовано мінімальну кількість здійснених перевірок.

Утім назвати це успіхом ініціативи зі скорочення перевірок неможливо. Невдовзі спливає термін дії мораторію на проведення перевірок, і органи контролю стоять у черзі, щоб знову перевіряти. Тому я вважаю, що державі необхідно ставитися до серйозного і прозорого бізнесу, як до партнерів.

Наразі я не можу назвати жодної успішної ініціативи держави щодо бізнесу. Особисто я був упевнений, що держава в особі Міністерства інфраструктури підтримає нас у вирішенні проблеми днопоглиблення Дніпра та інших річок України, і займе конструктивну позицію для якнайшвидшого вирішення цього питання. Але за півтора року нічого не зроблено, крім проголошення цієї проблеми як нагальної для України, а вона між тим перебуває на тій самій стадії. Вирішувати цю проблему пізніше, коли Дніпро вкриється кригою, вже буде недоцільно. На превеликий жаль, ті ж кадри, бюрократія та внутрішня боротьба, що залишилися сьогодні у владі, заважають створенню умов для ефективної роботи бізнесу.

Як, на вашу думку, бізнес може сприяти трансформації економіки і країни? На які поступки готовий піти бізнес для втілення якісних змін і трансформацій у країні? Які зустрічні дії очікуються від держави?

Усвідомлюючи ситуацію, в якій перебуває Україна протягом останніх двох років, коли так багато коштів необхідно для захисту країни, ми на всіх зустрічах на всіх рівнях говоримо про необхідність скасувати пільги з відшкодування ПДВ для всіх галузей економіки, зокрема і для аграрного сектору. Не може бути так, що за умови дефіциту бюджету одні компанії могли отримувати мільярди гривень відшкодування, а інші, хто не наблизений до «тіла», лише перевірки і звинувачення у непрозорій діяльності. На превеликий жаль, сьогодні в Україні ще існує синдром, що найкращий бізнес – той, що поряд із владою і який паразитує на ній. Наша компанія є прикладом для інших у готовності відмовитися від будь-яких пільг для загального процвітання держави.

Як ваша компанія сприяє реформам у країні? Як змінилася ваша активність у цьому напрямі за останній рік?

Пригадується, як штампувалися закони, постанови, укази «попередників»: ніхто взагалі не встигав їх відстежувати, а про те, щоб вносити пропозиції, навіть не йшлося. Якщо і вдавалося внести конкретні пропозиції, їх враховували тільки з метою нівелювання.

Сьогодні дуже важко стежити за всією законотворчістю Верховної Ради і Кабінету Міністрів. Та коли аналізуєш ці ініціативи, стає зрозуміло, що все одно відбувається лобювання певних інтересів, а бізнес знову не чує, і необхідно витратити багато часу, щоб чогось добитися.

Наша компанія досить серйозно ставиться до співпраці з різними міністерствами, відомствами і комітетами. Наші фахівці виїжджають, спілкуються, коментують, переконують, вносять конкретні пропозиції для того, щоб реформувати економіку, адже ми маємо великий досвід в різних галузях. А коли тебе не чує, і змін дочекатися неможливо, то який вихід? Самотужки, як і в попередні роки, інвестувати в економіку країни, в якій ти живеш. Не говорити, що потрібні нові робочі місця, а створювати їх, не говорити про прозорість ринку, а втілювати цей принцип у життя, не говорити про соціальну відповідальність, а організувати її. Сьогодні «Нібулон» – один із ключових вітчизняних інвесторів, виробник сільгосптоварів і компанія, яка відроджує суднобудування, розвиває та вдосконалює логістику, створюючи логістичну інфраструктуру і в дедалі більших масштабах відновлюючи транспортування вантажів по Дніпру. Наразі ми єдина в Україні компанія, яка буде повнокомплектні судна на власному суднобудівно-судноремонтному заводі. На будівництві вантажного флоту компанії задіяно 340 працівників.

Наша компанія вже багато років поспіль є найбільшим українським експортером зернових та олійних культур і одним із найбільших платників

податків в аграрному секторі. Наша діяльність зміцнює позиції компанії та країни на світовому ринку зерна. На заводі розроблена та успішно реалізується виробнича програма зі 100% завантаженістю підприємства на найближчі п'ять років.

Які кроки у вашій компанії були зроблені для підвищення ефективності її роботи та мінімізації ризиків?

Успішний бізнес може бути тільки тоді успішним, якщо він у своїй діяльності реалізує такі принципи:

- прозорість у роботі;
- сумлінна сплата податків;
- відсутність пільг;
- боротьба з тіньовими схемами;
- діяльність винятково в правовому полі;
- відкритість.

Недостатньо змінити перших керівників державних міністерств і відомств: вони, обійнявши свої посади, мають замінити й усіх тих, хто гальмував розвиток економіки країни до того.

Олексій Вадатурський, Почесний президент компанії «Нібулон»

Сьогодні, коли практично весь зерновий ринок перейшов на тіньові відносини й існує тіньовий експорт зерна, ми, незважаючи на ризик втратити ринок, більше 90% договорів укладаємо безпосередньо з сільгосптоваровиробниками, а менше 10% – з надійними оптовими постачальниками, обов'язковою вимогою для яких є придбання продукції безпосередньо у товаровиробника. Таким чином ми, здійснюючи свою господарську діяльність прозоро та у правовому полі, убезпечуємо себе від ризиків і тих проблем, які нині існують в аграрному секторі України.

Зараз держструктури шукають менеджерів змін серед представників бізнесу. Якою мірою це ефективно і на яких умовах, на вашу думку, топ-менеджмент може погодитися працювати в держструктурах?

Сьогодні можливе здійснення якісного кадрового оновлення сфери державного управління. Людина, яка стала успішною в бізнесі, здатна стати талановитим чиновником. Такі нововведення можуть бути ефективними, якщо будуть впроваджуватися не лише до перших осіб міністерств і відомств. Необхідні глибші реформи у кадровій політиці державної влади, щоб люди, які йдуть працювати у міністерства і відомства, мали на меті не лобювати чийсь інтереси, а думати про розвиток галузі та держави загалом.

Серед інших факторів, що також мали негативний вплив на галузь, можна відзначити руйнування транспортної інфраструктури, девальвацію національної валюти, падіння світових цін на металопрокат та нестачу залізорудної сировини. Все це призвело до згорання або повної зупинки діяльності більшості металургійних підприємств.

Детальний аналіз компаній, що ввійшли до рейтингу «Делойт», підтверджує дану тенденцію. Титани галузі, а саме «Метінвест», «Мотор Січ» та «Донецьксталь» показали падіння доходів у 2014 році на 19%, 17% та 51% відповідно. Приємним винятком стали металургійний комбінат «Запоріжсталь» (входить до холдингу СКМ), який за рік підвищив доходи на 8% в євро та «Нікопольський завод феросплавів», який уперше увійшов до рейтингу, збільшивши доходи на 38%.

Сергій Кулик,

Партнер, керівник аудиторського департаменту компанії «Делойт»

Промислове виробництво

За підсумками 2014 року обсяги промислового виробництва скоротилися на 11%, порівняно з 2013 роком. Найбільшого негативного впливу зазнали машинобудування (падіння на 21%), металургія (-15%) та хімічна промисловість (-15%). Левова частка металургійних та машинобудівних підприємств України сконцентрована на Донбасі, який зараз знаходиться поза контролем України. Це, безумовно, ключова причина суттєвого падіння показників галузі.

Ціни на основну продукцію промисловості на глобальному ринку знаходилися під тиском. Проте послаблення внутрішньої валюти та впровадження програми реалізації електроенергії на пільгових засадах сприяли підвищенню рентабельності виробництва. Крім того, підприємства активно шукали нові ринки збуту та переміщували виробництво на території поза зоною воєнного конфлікту.

Подальші кроки мають бути спрямовані на залучення міжнародної фінансової допомоги, переорієнтацію ринків збуту, забезпечення енергетичної безпеки та перехід до енергоефективного виробництва.

Українські компанії промислового сектору, представлені в рейтингу

№	Назва компанії	Доходи у 2014 р. (млн євро)	Зміна доходів порівняно з 2013 р.,%
6	Метінвест	7,839.0	-18.5%
59	АрселорМіттал Кривий Ріг	2,293.4	-13.6%
120	Запоріжсталь	1,388.0	8.1%
182	Ferrexpo Group	1,030.1	-13.3%
274	Інтерпайп	770.5	-32.5%
325	Мотор Січ	669.8	-17.0%
330	Донецьксталь	662.7	-50.6%
406	Євраз-Суша Балка	540.0	9.9%
458	Нікопольський завод феросплавів	495.9	37.9%

Топ-10 компаній промислового сектору Центральної та Східної Європи

№	Назва компанії	Країна	Доходи у 2014 р. (млн євро)	Зміна доходів порівняно з 2013 р.,%
3	Škoda Auto	Чехія	10,864.5	16.1%
6	Metinvest	Україна	7,839.0	-18.5%
7	AUDI Hungaria Motor	Угорщина	7,420.5	26.7%
11	Volkswagen Slovakia	Словаччина	6,171.2	-5.4%
12	Agrofert	Чехія	6,053.4	3.9%
16	GE Infrastructure CEE	Угорщина	5,187.1	0.0%
21	Kia Motors Slovakia	Словаччина	4,586.7	3.1%
26	Automobile Dacia	Румунія	4,244.0	1.8%
31	Hyundai Motor Manufacturing Czech	Чехія	3,859.0	3.2%
38	FCA Poland	Польща	3,172.9	2.0%

Огляд ринку

Сектор виробництва промислових товарів збільшився на 3,1% в євро (5,6% у місцевій валюті). Це найвищий показник зростання доходів секторів у цьогорічному рейтингу. Динамічні темпи зростання були обумовлені, здебільшого, активним розвитком автомобільної промисловості із медіаною зростання доходів в євро на рівні 6,5%. Оскільки на автомобільну галузь доводиться 46% усіх промислових компаній рейтингу, їхні успіхи вплинули на результати сектору в цілому.

Причин такого зростання ціла низка. Підвищення купівельної спроможності громадян, зростання експортного потенціалу регіону. Крім того, протягом минулого року, одразу декілька глобальних компаній сектору почали інвестувати в ринки Центральної Європи (включно з Румунією, Словаччиною, Польщею та Угорщиною). Як наслідок, компанія Škoda Auto знову посіла третє місце в рейтингу ТОП10 найбільших компаній регіону. Автовиробник Audi Hungarian Motor перемістився у рейтингу з 16-го місця на 7-у позицію. Більшість автомобільних заводів, розташованих у регіоні, також збільшили обсяг своїх доходів: Toyota на 17%, Volkswagen на 13%, Renault на 7% і Fiat на 1,6%.

Україна

У 2014 році промислові компанії галузі знизили свої доходи в середньому на 13,6%, що є найкращим показником серед ключових українських секторів. Показовим є і те, що промисловий сектор є єдиним, в якому кількість компаній збереглася на рівні минулого року. Втримали сектор від падіння високі показники трьох компаній – «Нікопольський завод феросплавів», «Євраз-Суха Балка» та «Запоріжсталь». Їхні темпи зростання були зумовлені високою часткою експорту в доходах.

Проте в цілому для галузі рік був надзвичайно важким. Більшість промислових підприємств, які зосереджені переважно на Донбасі, зазнали значних втрат та вимушені були зупинити свою діяльність. Значні проблеми виникли з логістикою, доступом до сировини. На додачу була несприятлива кон'юнктура на зовнішніх ринках – ціни на продукцію металургійних підприємств стрімко знижувались. Найбільшого негативного впливу зазнали машинобудування – падіння на 21%, металургія – 15% та хімічна промисловість – 15%.

У яких сферах державного управління і регулювання, на вашу думку, спостерігається проведення системних реформ? Які сфери вимагають негайного реформування, зважаючи на те, що їм досі не приділялося належної уваги (податкова, правова, соціальна тощо)?

Насамперед хотілося б зазначити, що комбінат «Запоріжсталь» потрапив до рейтингу ТОП500 найбільших компаній Центральної та Східної Європи і досягнув високих результатів не завдяки діям держчиновників, а всупереч. Не секрет, що Україна перебуває у фактично дефолтному стані. Як і багато інших підприємств в Україні, комбінат зіштовхнувся з проблемами, викликаними воєнними діями, падінням внутрішнього ринку, зменшенням купівельної спроможності населення. На додачу до цього, у вітчизняних виробників з'явилася низка труднощів, пов'язаних з логістикою, нерегулярним постачанням сировини та матеріалів, обмеженнями на електроенергію, змінами у валютному законодавстві, проблемами з відшкодуванням ПДВ.

Сьогодні в Україні існує недовіра до банківського сектору, внаслідок чого триває відтік депозитів. У таких умовах українські виробники, навіть такі фінансово успішні як «Запоріжсталь», не можуть залучати інвестиції. Жодний іноземний інвестор, жодний кредитор не дасть грошей країні, в якій іде війна. У податковій сфері не вирішено проблему з відшкодуванням ПДВ, з нерегламентованими податковими перевітками.

Уряд здійснює невиразне валютне регулювання. Необхідно реформувати державні монополії. У них існують велетенські резерви для підвищення ефективності роботи, але держчиновники воліють не проводити реформи, а перекидати відповідальність на підприємства, підвищуючи тарифи.

Фіскальна децентралізація була однією з найпопулярніших обіцянок політичних сил, що пройшли до Парламенту України, але, на жаль, вони також поки що залишилися декларацією.

Зазначені проблеми – це лише вершина айсберга.

Руслан Божко,

Фінансовий директор МК «Запоріжсталь»

Назвіть найбільш успішно реалізовані ініціативи з боку держави в галузі трансформації економіки та системи державного управління?

З конкретних позитивних прикладів – це продовження навігації річковим портам у зимовий період в рамках проведення реформи річкового судноплавства.

Чому для нас це важливо? У 2014 році ми збільшили обсяги експортних відвантажень, що поставляються по Дніпру, до 50%. Усього протягом 2012-2014 років комбінат відправив споживачам через Запорізький річковий порт понад 1 200 000 тонн своєї продукції. Наш метал іде споживачам країн Європи, і терміни постачання нашої продукції в Чорноморський і Середземноморський регіони скорочено до 20 діб – в умовах високої конкуренції на ринку це велика перевага. Якщо говорити про переваги для річкового порту, то завдяки нашій співпраці порт модернізував і розширив свої площі й техніку.

Як, на вашу думку, бізнес може сприяти трансформації економіки і країни? На які поступки готовий піти бізнес для втілення якісних змін і трансформацій у країні? Які зустрічні дії очікуються від держави?

Пріоритетом для України має стати поліпшення інвестиційного клімату. Українська економіка потребує залучення інвестицій.

Світові ресурси скорочуються, у світі йде дуже жорстка боротьба за інвестиції. Щоби поборотися за них, необхідно демонструвати конкурентні переваги. В Україні цих переваг багато (зокрема, географічне розташування і трудові ресурси), але бездіяльність і нерациональність влади нівелює їх: за нинішніх умов Україна програє і буде програвати боротьбу за інвестиції. Протягом 6 місяців 2015 року відтік інвестицій з України склав 3 млрд доларів США (за обсягу вкладень 1 млрд доларів). Це найнижчий показник за всю історію України. Несприятливий інвестиційний клімат в Україні викликаний відсутністю системності й логіки у прийнятті рішень різними гілками влади. Українські компанії зараз відрізані від світових ринків інвестицій, що не дозволяє модернізувати обладнання, розширювати виробничі потужності. Зі свого боку, такий статус-кво погіршує конкурентні переваги українських підприємств, що в кінцевому підсумку спричиняє негативні соціальні наслідки.

Ми вітаємо ініціативи з податкової стабілізації. Але хотілося би побачити їхнє безпосереднє втілення. Це стосується питання ренти в гірничорудній промисловості, і в цілому підходів до стягування передоплати з податку на прибуток. Ми очікуємо прозорості та зрозумілої політики з оподаткування українських підприємств. Тієї політики, на підставі якої бізнес зможе здійснювати довгострокове планування.

Як ваша компанія сприяє реформам у країні? Як змінилася ваша активність у цьому напрямі за останній рік?

Ми подавали своє бачення стосовно зміни законодавства в проблемних сферах. Але передусім комбінат «Запоріжсталь» сприяє реформам у країні, виробляючи реальний ВВП.

Важливо підкреслити: комбінат забезпечує державу валютною виручкою обсягом 1,1 млрд доларів США і виробляє 3 700 000 тонн сталі на рік. Ми системно виплачуємо податки. Комбінат за результатами дуже складного для України 2014 року заплатив понад 1,4 млрд гривень податків до бюджетів усіх рівнів. Ми реалізуємо потужну модернізаційну програму: тільки в 2014 році комбінат інвестував понад 1,6 млрд гривень у свою екологічну модернізацію. Такого розміру інвестицій не має жодна з областей України. «Запоріжсталь» виплачує своїм працівникам середню зарплату понад 9,5 тис. гривень, 15 000 наших працівників забезпечені повним соціальним пакетом, що включає і медобслуговування, і страхування життя та здоров'я, і можливість відпочинку в санаторно-курортних установах. Комбінат «Запоріжсталь» надає роботу тисячам працівників підрядних організацій, які працюють на об'єктах модернізації підприємства. Завдяки нашим замовленням працюють наші партнери – українські машинобудівники. Своєю стабільною роботою ми поживляємо українську економіку і даємо можливість проводити реформи.

Як ви оцінюєте рівень співпраці держорганів з бізнесом у впровадженні реформ?

Наша стабільна робота наповнює економіку Запорізького краю життям. Але, на жаль, за фактичної відсутності економічної децентралізації місцева влада мало чим може допомогти запорізьким підприємствам. Насамперед, необхідні розвиток внутрішнього ринку і зміни в регуляторному середовищі. Для цього потрібно наблизити українські будівельні стандарти до норм Європейського Союзу та Сполучених Штатів, де сталь – основний будівельний матеріал.

Державне замовлення на будівництво мостів, доріг, портів, соціального житла, модернізація залізничного полотна та газотранспортної системи, розвиток машинобудування і вагонобудування допоможе ефективно просувати сталь як один із основних матеріалів у суміжних галузях.

Ми також підтримуємо розвиток внутрішнього ринку та спрощення бюрократичних процедур: відведення землі, видача дозвільної документації, доступ до інфраструктури, введення до експлуатації нових об'єктів. Водночас, необхідно вибудувати прозору та зрозумілу політику Національного банку України, яка зможе стимулювати кредитно-грошову активність.

Які кроки у вашій компанії були зроблені для підвищення ефективності її роботи та мінімізації ризиків?

Основа кризостійкості та конкурентоспроможності металургійного підприємства – це його виробнича ефективність. Що таке резерви ефективності на меткомбінаті? Це підвищення продуктивності за всіма ключовими агрегатами; це витрати всіх матеріальних ресурсів: палива, металу під час вальцювання (прокатки), змінного обладнання; це якість продукції. На комбінаті діє ефективна система безперервного вдосконалення, яка демонструє високу ефективність. Ми впровадили досить унікальну систему мотивації наших людей – систему ключових показників ефективності. Звісно, сама концепція ключових показників ефективності – це загальноприйнята світова практика в багатьох компаніях. Але та модель, яку розробили ми – унікальна і в металургії, і в Україні, і вона добре працює.

Зараз багато держструктур шукають менеджерів змін серед представників бізнесу. Якою мірою це ефективно і на яких умовах, на вашу думку, топ-менеджмент може погодитися працювати в держструктурах?

Звісно, поява топ-менеджерів з бізнесу в державних структурах може зробити діяльність цих органів набагато ефективнішою. Сьогодні державі потрібні не чиновники, а люди, які здатні ефективно управляти, реалізовувати проекти і досягати результатів.

Проблема в тому, що тих топ-менеджерів, яких вдалося залучити у владу, українському урядові не вдалося утримати. Стикаючись із реаліями українського чиновницького менеджменту, ефективні керівники воліють повернутися у бізнес. І річ не в тім, чи може держава забезпечити гідний рівень оплати цих менеджерів. Проблема в тому, що декларації перших осіб держави, якими залучають топ-менеджерів на державну службу, не збігаються з реальними діями. Можливо, це пов'язано з політичною кон'юктурою. Необхідно не декларувати реформи, а проводити їх. Економіка України перебуває в складній ситуації, і топ-менеджери повертаються в реальний сектор, де їхня робота дає безпосередні плоди. Я вважаю цей феномен економічним патріотизмом. Тому що незалежність України буде реальною лише тоді, коли в країні буде економіка, яка працює, з вітчизняними виробниками, які виробляють справжній національний продукт.

Олексій Арістов,

Директор, керівник групи «Технології, медіа та телекомунікації»

Технології, медіа та телекомунікації

За офіційними даними, обсяг ринку інформаційних та телекомунікаційних послуг в 2014 році склав 72,5 млрд грн, з яких послуги телекомунікацій – 48,6 млрд грн. На діяльності телеком-операторів позначились падіння курсу гривні, кредити в іноземній валюті, відтік абонентів через припинення роботи операторів в Криму та воєнні дії на сході країни. Проникнення послуг зв'язку перетнуло межу в 130%. Доходи від передачі голосових даних протягом року продовжували падати, тоді як інтернет-трафік, незважаючи на відсутність 3G зв'язку, зростав.

У 2015 році можна говорити про довгоочікувані зрушення, що дали могутній поштовх для індустрії. Впровадження на початку 2015 року 3G зв'язку та прийняття закону, що дозволяє змінювати операторів, зберігаючи мобільний номер, посилили і без того гостру конкурентну боротьбу між основними гравцями ринку та зупинили тенденцію галузі до спаду. На черзі – впровадження 4G, розгортання якого вже повною силою відбувається у Європі. Також наразі все більш актуальними стають питання інтеграції телекомунікаційних та фінансових послуг, зокрема, оператори вже активно працюють над впровадженням платіжних сервісів, інтегрованих з мобільними рахунками абонента. В перспективі трьох-п'яти років така інтеграція тільки посилюватиметься – телекоми будуть впроваджувати нові фінансові послуги, а банки – поступово переходити у віртуальний простір обміну даними.

Якби наш рейтинг базувався не на доходах компаній, отриманих у 2014 році, а на їхній динаміці розвитку – безумовно, український ІТ-бізнес, порівняно з іншими галузями, посідав би в ньому одні з найвищих позицій. Незважаючи на низку проблем у 2014 році, а це проблеми з отриманням замовлень, посилення відтоку кадрів і закриття невеликих ІТ-компаній, український ІТ-бізнес завершив рік з 20% зростанням у гривневому еквіваленті. Це суттєве уповільнення, порівняно з 50-60% у минулих роках. Проте, враховуючи ситуацію в українській економіці, можна стверджувати, що протягом року галузь закріпила позиції найперспективнішої та стійкої до економічних потрясінь. Зокрема, за рахунок валютних надходжень обсягом близько \$2-2,5 млрд, в умовах девальвації гривні, галузь наразі формує 3-4% ВВП країни і опосередковано впливає на ще більшу його частину, оскільки кошти витрачаються на внутрішньому ринку.

Наразі найбільш актуальними питаннями для збереження та розвитку галузі є ризики країни (деякі компанії на вимогу клієнтів переводять офіси до інших країн) та конструктивний діалог і компроміс з державою щодо системи оподаткування, оскільки можливість працювати через «СПД» стала суттєвим фактором динамічного розвитку галузі, зокрема IT-аутсорсингу. Інше важливе питання – здатність IT-компаній (а це переважно аутсорсинг) перейти на рівень продуктів, і створювати вищу додану вартість для своїх клієнтів, до того ж бажано робити це, не залишаючи Україну. Поява принаймні декількох R&D офісів в Україні може стати суттєвим стимулом до розвитку в цьому напрямі.

Технологічні стартапи – єдина галузь, яка продемонструвала здатність під час кризи залучати кошти західних фондів – близько 60 компаній протягом року залучили 22 млн доларів. Це лише крапля порівняно зі світовими ринками (для порівняння, в американські стартапи у сфері послуг у 2014 році було інвестовано 4 млрд доларів). Проте, враховуючи, що в Україні стартап-індустрія робить лише перші кроки на світовій арені, можна говорити про значний потенціал розвитку. Уже протягом найближчого року сума інвестицій може сягнути 100 млн доларів, звісно, за умови мінімальної підтримки з боку держави. Йдеться про сприяння виходу в Україну світових компаній, таких, як Google, Apple, Facebook, створення умов для роботи світових систем електронних платежів, як-от PayPal та інші. До речі, сьогодні влада йде назустріч і перші кроки у цьому напрямку уже зроблено.

Українські компанії сектору ТМТ, представлені в рейтингу

№	Назва компанії	Доходи у 2014 р. (млн євро)	Зміна доходів порівняно з 2013 р., %
278	Київстар	763.5	-36.9%
348	МТС Україна	628.9	-32.7%

ТОП-10 Технології, медіа та телекомунікації

№	Назва компанії	Країна	Доходи у 2014 р. (млн євро)	Зміна доходів порівняно з 2013 р., %
25	Foxconn CZ	Чехія	4,331.8	16.3%
46	Orange Polska	Польща	2,915.1	-5.0%
70	Magyar Telekom	Угорщина	2,022.8	-5.4%
83	Cyfrowy Polsat	Польща	1,768.8	155.9%
96	O2 Чехія	Чехія	1,622.1	-11.8%
100	Polkomtel	Польща	1,591.4	-0.6%
109	T-Mobile Polska	Польща	1,490.7	-5.6%
110	Asseco	Польща	1,487.6	8.4%
111	Flextronics International	Угорщина	1,463.5	-10.2%
127	Ericsson Eesti	Естонія	1,363.0	0.7%

Огляд ринку

Сектор «Технології, медіа та телекомунікації» представлений в рейтингу 31 компанією. З року в рік компанії сектору показують в рейтингу негативну динаміку доходів, поступово послаблюючи свої позиції. Цей рік не є винятком – за підсумками 2014 року компанії галузі знизили рівень доходів на 2,7%. Водночас це можна назвати певним покращенням динаміки, порівняно з минулорічними 4,9%.

Падіння доходів сектору відбувається здебільшого за рахунок телекомунікаційних гігантів, кількість яких домінує у рейтингу. Водночас технологічні компанії суттєво посилили позиції, порівняно з минулим роком. З 7 компаній, представлених у рейтингу, тільки одна знизила рівень доходів. Загальне зростання галузі протягом року склало 9,8%.

Україна

Через зниження рівня доходів цього року до рейтингу не зміг потрапити національний оператор «Укртелеком». Два інші оператори більше ніж на 30% знизили рівень своїх доходів порівняно з минулим роком. Одна з причин – рівень проникнення мобільного зв'язку на ринку сягнув свого піку – 130%, що не дозволяє компаніям розвиватись далі. Ще один важливий фактор – зниження купівельної спроможності клієнтів компанії та поступова відмова користувачів від послуг голосової передачі даних на користь інтернет-зв'язку.

Однак 2014 рік пройшов для телекомунікаційного бізнесу під знаком розгортання 3G, який має всі шанси дати поштовх для розвитку мобільного інтернету та зростання доходів операторів. Перший квартал 2015 року започаткував позитивну тенденцію.

У яких сферах державного управління та регулювання, на вашу думку, спостерігається проведення системних реформ? Які сфери потребують негайного реформування, зважаючи на те, що цьому питанню й досі не надають належної уваги (податкова сфера, правова, соціальна тощо)?

Одним із позитивних прикладів є оперативний запуск нових технологій в галузі телекомунікацій. Держава демонструє системний підхід до впровадження інформаційних технологій наступних поколінь 3G/4G, тоді як раніше технологічний прогрес штучно стримувався протягом років. У 2015 році було проведено конкурс на 3G-частоти, держава отримала мільярдні надходження до бюджету, а громадяни України – можливість доступу до нових послуг зв'язку. Компанія «Київстар» вже надає послуги передавання даних за новою технологією в 240 містах і селищах України. Наразі в країні розпочато попередню роботу щодо створення умов для впровадження 4G/LTE. Водночас у цілому є ще багато невирішених питань. Перш за все – лібералізація і дерегуляція галузі відповідно до законів ЄС.

Наведіть приклад найбільш вдало реалізованих ініціатив з боку держави в галузі трансформації економіки та системи державного управління.

Організація і проведення конкурсу на отримання 3G- ліцензії, підписання договорів конверсії з основними спеціальними користувачами частот, забезпечення процесу спільного використання 3G-частот. Це вимагало величезної концентрації зусиль і злагодженої роботи уряду, телекомрегулятора, Міноборони, громадськості та учасників ринку. На наш погляд, це був один з найбільш прозорих, справедливих і добре організованих конкурсів на ринку телекомунікаційних послуг.

Петро Чернишов,

Генеральний директор компанії «Київстар»

Як, на вашу думку, бізнес може сприяти трансформації економіки та країни? На які поступки готовий піти бізнес для впровадження якісних змін і трансформацій в країні?

Які зустрічні дії очікуються від держави?

Ми впевнені, що позитивні зміни на ринку телекомунікаційних послуг можуть привести до «технологічного стрибка». Однак для цього має бути розглянуто низку важливих ініціатив. Наприклад, рефармінг частот і впровадження принципу «технологічної нейтральності». Ми також сподіваємося на якнайшвидше впровадження послуги із перенесення номерів у юридично прозорій моделі з використанням найдосконаліших європейських методик. Проте найперше телекомунікаційному ринку потрібна дерегуляція та лібералізація. Зниження регуляторного тиску на бізнес може стати найважливішим чинником розвитку телекомунікаційного ринку. А це – обмеження потрібної кількості ліцензій, інших дозвільних документів, спрощення процедур розміщення та введення в експлуатацію базових станцій, інших елементів мережі – процес, який можна назвати системною дерегуляцією, і який здатний зробити правила гри на ринку зрозумілими й передбачуваними для інвестора.

Варто зазначити і стабілізацію регулярних платежів до бюджету, зокрема ренту/плату за використання радіочастотного ресурсу (РЧР), ставки якої періодично підвищуються залежно від економічної ситуації в країні. Досить складною є процедура легалізації радіотехнічних об'єктів – зараз вона нараховує більше п'яти документів на одну базову станцію і проходження кількох дозвільних інстанцій. Ця система однозначно має бути переглянута з урахуванням інтересів бізнесу та інвесторів. На початку року Кабінет Міністрів затвердив «План дерегуляції», що охоплював цілий блок інновацій для телекомунікаційної галузі. Однак поки що більшість із пунктів цього плану залишається нереалізованою. У першу чергу це зауваження стосується МОЗ і ДСЕС, які не поспішають спрощувати свої застарілі та обтяжливі регуляторні процедури, створені протягом минулих років здебільшого не без корупційної складової.

**Як ваша компанія сприяє реформам у країні?
Як змінилася ваша активність у цьому напрямі за останній рік?**

Завдання уряду – створити умови для роботи бізнесу та розвитку реформ. А завдання бізнесу – активно брати участь у модернізації своєї галузі, бути сумлінним платником податків, соціально відповідальною компанією та зразковим роботодавцем. Зі своїм завданням ми справляємося. За час роботи в Україні компанія «Київстар» інвестувала у розвиток телекомунікаційної інфраструктури понад 35 млрд гривень і сплатила до бюджетів усіх рівнів податків на суму 43 млрд гривень.

Як ви оцінюєте рівень співпраці держорганів з бізнесом під час упровадження реформ?

Зараз держава і бізнес відкривають нову сторінку взаємодії та мають можливість творити історію своїх відносин «з чистого аркуша». У 2014 році до управління галуззю прийшла нова професійна команда. Президент України публічно поставив перед регулятором завдання створити повноцінну збалансовану регуляторну екосистему, що дає

змогу максимально ефективно використовувати наявні технологічні та природні ресурси на благо держави, абонентів та операторів. Сьогодні у НКРЗІ немає перешкод для досягнення поставлених Президентом України завдань, а учасники ринку готові сприяти якнайшвидшому проведенню реформ. Уже зараз можна навести приклади успішної взаємодії регулятора з бізнесом (конкурс 3G, розроблення нових правил запуску MNP, обговорення подальших питань регулювання спектру частот та інші напрями). Але також були і невдалі приклади взаємодії. Зокрема недостатньо швидка реакція на ситуацію в Криму й на Донбасі, де українські телеком-оператори залишилися, фактично, один на один з обставинами непереборної сили та були змушені самостійно шукати шляхи виходу з них. Ми завжди налаштовані позитивно, готові до плідної спільної роботи з регулятором та іншими державними органами і сподіваємося, що рано чи пізно ми досягнемо повноцінного партнерства на рівні «держава – бізнес», необхідного для ефективного розвитку.

Які кроки було зроблено у вашій компанії для підвищення ефективності її роботи та мінімізації ризиків?

Компанія «Київстар» завжди діє в правовому полі, на благо країни та її громадян – це універсальні і найбільш коректні кроки для підвищення ефективності роботи та мінімізації ризиків.

Зараз багато держструктур шукають менеджерів змін серед представників бізнесу. Якою мірою це ефективно і на яких умовах, на вашу думку, топ-менеджмент може погодитися працювати в держструктурах?

Країною, як і комерційною компанією, мають керувати професіонали. Зацікавити професіонала взяти на себе відповідальність і забезпечити результати – завдання ефективного роботодавця. Тут велике значення має індивідуальний підхід, тому єдиного для всіх рецепту, на наш погляд, немає.

Рейтинг

№	Назва компанії	Країна	Галузь	Доходи у 2014 році (млн євро)	МП
1	PKN Orlen	Польща	E&R	25,501.5	1
2	MOL	Угорщина	E&R	15,714.1	2
3	Škoda Auto	Чехія	Mfg	10,864.5	3
4	↑ Jeronimo Martins Polska	Польща	CB&T	8,567.6	8
5	↑ PGNiG	Польща	E&R	8,188.6	9
6	↓ Metinvest	Україна	Mfg	7,839.0	4
7	↑ AUDI Hungaria Motor	Угорщина	Mfg	7,420.5	16
8	↓ ČEZ	Чехія	E&R	7,283.4	6
9	↑ Lotos	Польща	E&R	6,803.6	13
10	PGE	Польща	E&R	6,716.5	10
11	↑ Volkswagen Slovakia	Словаччина	Mfg	6,171.2	14
12	↑ Agrofert	Чехія	Mfg	6,053.4	17
13	↓ DTEK	Україна	E&R	5,728.9	5
14	↓ Energorynok	Україна	E&R	5,652.1	7
15	↓ RWE Supply & Trading CZ	Чехія	E&R	5,302.2	12
16	↑ GE Infrastructure CEE	Угорщина	Mfg	5,187.1	20
17	Naftogaz of Ukraine	Україна	E&R	4,896.5	nm
18	KGHM	Польща	E&R	4,891.6	18
19	OMV Petrom	Румунія	E&R	4,854.2	19
20	↓ Orlen Lietuva	Литва	E&R	4,654.2	15
21	↑ Kia Motors Slovakia	Словаччина	Mfg	4,586.7	25
22	↑ Agrokor	Хорватія	CB&T	4,580.4	27
23	↑ Unipetrol	Чехія	E&R	4,509.2	31
24	Tauron	Польща	E&R	4,401.9	24
25	↑ Foxconn CZ	Чехія	TMT	4,331.8	33
26	Automobile Dacia	Румунія	Mfg	4,244.0	26
27	↑ Eurocash	Польща	CB&T	4,049.4	29
28	Petrol Group	Словенія	E&R	4,014.3	28
29	↓ Slovnaft	Словаччина	E&R	4,011.7	22
30	↓ Lotos Paliwa	Польща	E&R	3,968.4	23
31	↑ Hyundai Motor Mfg Czech	Чехія	Mfg	3,859.0	32
32	↑ MVM	Угорщина	E&R	3,858.0	42
33	Ukrzaliznytsia	Україна	CB&T	3,696.5	nm
34	↑ Energetický a průmyslový holding	Чехія	E&R	3,664.9	38
35	↑ Rompetrol Rafinare	Румунія	E&R	3,613.2	48
36	↓ Lukoil Neftochim	Болгарія	E&R	3,297.8	30
37	↓ Alpiq Energy	Чехія	E&R	3,254.4	36
38	↑ FCA Poland	Польща	Mfg	3,172.9	40
39	↓ INA	Хорватія	E&R	3,112.1	34
40	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna	Польща	E&R	3,080.7	n/a
41	↑ ArcelorMittal Poland	Польща	Mfg	3,069.0	55
42	↑ VP	Литва	CB&T	3,057.0	45
43	↓ Samsung Electronics Slovakia	Словаччина	CB&T	3,047.5	39
44	↑ Orlen Paliwa	Польща	E&R	3,008.2	46
45	↓ Chimimport	Болгарія	CB&T	3,004.7	41

№	Назва компанії	Країна	Галузь	Доходи у 2014 році (млн євро)	МП	
46	↓	Orange Polska	Польща	TMT	2,915.1	43
47	↑	Mercedes-Benz Mfg Hungary	Угорщина	Mfg	2,808.7	74
48	↑	Lidl Polska	Польща	CB&T	2,745.1	58
49	↓	Tesco Polska	Польща	CB&T	2,673.5	44
50	↑	Mercator Group	Словенія	CB&T	2,653.7	51
51	↓	BP Poland	Польща	E&R	2,649.1	47
52	↓	Čepro	Чехія	E&R	2,585.5	50
53	↓	Energa	Польща	E&R	2,528.0	52
54	↑	PKP	Польща	CB&T	2,507.6	59
55	↓	Slovenské elektrárne	Словаччина	E&R	2,472.9	49
56	↑	EP Energy	Чехія	E&R	2,397.4	82
57	↑	Grupa Azoty	Польща	Mfg	2,362.8	62
58	↑	ENEA	Польща	E&R	2,352.5	71
59	↓	ArcelorMittal Kryvyi Rih	Україна	Mfg	2,293.4	56
60	↑	Volkswagen Poznań	Польща	Mfg	2,287.7	67
61	↑	Samsung Electronics Hungary	Угорщина	CB&T	2,275.1	64
62	↓	Kompania Węglowa	Польща	E&R	2,218.2	61
63		NIS	Сербія	E&R	2,194.9	63
64	↑	U.S. Steel Košice	Словаччина	Mfg	2,194.0	68
65	↑	Carrefour Polska	Польща	CB&T	2,121.1	98
66	↓	Aurubis	Болгарія	E&R	2,112.1	65
67	↑	PCA Slovakia	Словаччина	Mfg	2,091.1	70
68	↓	ATB Market	Україна	CB&T	2,025.8	54
69	↑	Continental Barum	Чехія	Mfg	2,023.1	75
70	↑	Magyar Telekom	Угорщина	TMT	2,022.8	72
71	↑	Lasy Państwowe	Польща	PS	2,003.4	84
72	↓	Megapolis Ukraine	Україна	CB&T	1,997.5	53
73	↓	Fozzy Group	Україна	CB&T	1,995.0	60
74	↑	Kaufland Polska	Польща	CB&T	1,979.2	116
75	↑	Kaufland Česká republika	Чехія	CB&T	1,975.6	86
76	↑	TESCO-GLOBAL Áruházak	Угорщина	CB&T	1,939.8	77
77	↑	Eni Česká republika	Чехія	E&R	1,844.4	87
78	↑	Auchan Polska	Польща	CB&T	1,838.0	111
79	↑	Pelion	Польща	LS&HC	1,837.7	94
80	↑	VWGP	Польща	Mfg	1,820.6	120
81	↑	Kaufland Romania	Румунія	CB&T	1,802.3	101
82	↓	Moravia Steel	Чехія	Mfg	1,782.6	80
83		Cyfrowy Polsat	Польща	TMT	1,768.8	nm
84	↑	Třinecké železářny	Чехія	Mfg	1,742.2	93
85		Ukrnafta	Україна	E&R	1,741.0	n/a
86	↑	PPHU Specjał	Польща	CB&T	1,729.7	118
87	↓	MVM Partner	Угорщина	E&R	1,725.6	76
88	↓	JP EPS	Сербія	E&R	1,724.4	85
89	↓	Kernel	Україна	CB&T	1,720.9	73

№	Назва компанії	Країна	Галузь	Доходи у 2014 році (млн євро)	МП
90	Makro Cash and Carry Polska	Польща	CB&T	1,708.7	90
91	↓ Magyar Földgázkereskedő	Угорщина	E&R	1,708.0	66
92	↑ PSE	Польща	E&R	1,695.0	124
93	↓ E.ON Hungária	Угорщина	E&R	1,633.1	91
94	↑ Tesco Stores ČR	Чехія	CB&T	1,631.1	97
95	↓ Jastrzębska Spółka Węglowa	Польща	E&R	1,626.8	89
96	↓ O2 Czech Republic	Чехія	TMT	1,622.1	83
97	↓ HEP	Хорватія	E&R	1,612.2	95
98	↑ Konzum	Хорватія	CB&T	1,598.8	105
99	↓ Metro Group	Польща	CB&T	1,594.6	35
100	↑ Polkomtel	Польща	TMT	1,591.4	106
101	↑ Neuca	Польща	LS&HC	1,568.0	125
102	↑ HSE Group	Словенія	E&R	1,562.3	112
103	↑ BAT (Romania)	Румунія	CB&T	1,557.8	110
104	↓ WOG	Україна	E&R	1,554.0	92
105	↓ SPP	Словаччина	E&R	1,544.2	81
106	↑ Magyar Suzuki	Угорщина	Mfg	1,539.3	109
107	NEK	Болгарія	E&R	1,519.6	n/a
108	Maxima LT	Литва	CB&T	1,494.6	n/a
109	↓ T-Mobile Polska	Польща	TMT	1,490.7	107
110	↑ Asseco	Польща	TMT	1,487.6	122
111	↓ Flextronics International	Угорщина	TMT	1,463.5	102
112	↑ BorsodChem	Угорщина	Mfg	1,460.8	123
113	↑ Petrotel-Lukoil	Румунія	E&R	1,455.5	141
114	↑ PS Mercator	Словенія	CB&T	1,455.2	117
115	RWE Energie	Чехія	E&R	1,454.5	nm
116	↓ Energoatom	Україна	E&R	1,450.5	104
117	Tauron Dystrybucja	Польща	E&R	1,450.1	nm
118	↑ Toyota Peugeot Citroën Automobile Czech	Чехія	Mfg	1,425.7	159
119	Ahold Czech Republic	Чехія	CB&T	1,401.5	119
120	Zaporizhstal	Україна	Mfg	1,388.0	n/a
121	↑ ArcelorMittal Ostrava	Чехія	Mfg	1,387.9	132
122	↓ Samsung Electronics Polska	Польща	CB&T	1,387.4	108
123	↑ AB	Польща	CB&T	1,374.5	136
124	↓ Epicentr K	Україна	CB&T	1,374.3	113
125	↓ General Motors Mfg Poland	Польща	Mfg	1,374.0	88
126	↑ Tesco Stores SR	Словаччина	CB&T	1,371.6	130
127	Ericsson Eesti	Естонія	TMT	1,363.0	127
128	↓ Poczta Polska	Польща	PS	1,352.3	114
129	↑ GEN-I Group	Словенія	E&R	1,351.9	137
130	↑ Volkswagen Motor Polska	Польща	Mfg	1,350.9	177
131	↑ ABC Data	Польща	CB&T	1,330.3	158

№	Назва компанії	Країна	Галузь	Доходи у 2014 році (млн євро)	МП	
132	↓	Energa-Obrót	Польща	E&R	1,325.4	99
133	↑	Lukoil Romania	Румунія	E&R	1,320.7	166
134		Castorama Polska	Польща	CB&T	1,307.9	134
135	↑	Robert Bosch Elektronika	Угорщина	Mfg	1,303.9	146
136	↑	Action	Польща	TMT	1,299.8	164
137	↓	TVK	Угорщина	Mfg	1,298.7	128
138	↑	Grupa Muszkieterów	Польща	CB&T	1,296.2	154
139	↑	Rossmann	Польща	CB&T	1,295.1	161
140	↓	SPAR Magyarország	Угорщина	CB&T	1,293.9	135
141	↓	Ukratnafta	Україна	E&R	1,288.8	96
142	↑	Farmacol	Польща	LS&HC	1,279.7	143
143	↑	WIZZ Air Hungary	Угорщина	CB&T	1,273.0	240
144	↑	Żabka Polska	Польща	CB&T	1,256.8	199
145	↓	PANRUSGÁZ	Угорщина	E&R	1,256.6	100
146	↓	Gorenje Group	Словенія	CB&T	1,245.6	142
147	↑	Philips Lighting Poland	Польща	Mfg	1,230.3	155
148	↑	Skanska Polska	Польща	RE	1,213.0	194
149	↑	Boryszew	Польща	Mfg	1,207.4	156
150	↑	PKP PLK	Польща	CB&T	1,201.4	176
151	↓	České dráhy	Чехія	CB&T	1,199.1	139
152	↓	Statoil Fuel & Retail Polska	Польща	E&R	1,197.5	140
153	↓	Krka Group	Словенія	LS&HC	1,191.6	145
154	↑	Budimex	Польща	RE	1,181.6	163
155	↑	Can-Pack	Польща	Mfg	1,177.7	165
156		Ukrlandfarming	Україна	CB&T	1,157.5	n/a
157	↓	Shell Polska	Польща	E&R	1,156.3	131
158		Polska Grupa Zbrojeniowa	Польща	Mfg	1,145.8	n/a
159	↓	LG Electronics Wrocław	Польща	CB&T	1,145.4	148
160	↑	LG Electronics Mława	Польща	CB&T	1,144.6	227
161	↑	Koncernas Achemos grupė	Литва	Mfg	1,144.0	178
162	↓	Richter Gedeon	Угорщина	LS&HC	1,142.1	151
163	↑	Foxconn Slovakia	Словаччина	TMT	1,141.1	221
164	↓	Galnaftogaz	Україна	E&R	1,138.9	126
165	↑	LPP	Польща	CB&T	1,138.5	198
166	↓	Electrica	Румунія	E&R	1,136.6	153
167	↓	Penny Market ČR	Чехія	CB&T	1,136.6	147
168	↑	Slovnaft Česká republika	Чехія	E&R	1,136.4	184
169	↑	Mobis Slovakia	Словаччина	Mfg	1,135.8	174
170	↓	Uralchem LV	Латвія	CB&T	1,135.6	168
171	↓	Michelin Polska	Польща	Mfg	1,127.6	150
172	↑	Lidl Česká republika	Чехія	CB&T	1,118.0	209
173	↓	Synthos	Польща	Mfg	1,102.5	138

№	Назва компанії	Країна	Галузь	Доходи у 2014 році (млн євро)	МП	
174	↑	Metrostav	Чехія	RE	1,088.5	180
175	↑	Kolporter	Польща	CB&T	1,072.3	181
176	↑	IKEA Industry Poland	Польща	CB&T	1,071.9	206
177	↑	E.ON Energie Romania	Румунія	E&R	1,064.8	189
178	↑	EDF Polska	Польща	E&R	1,055.6	182
179	↑	P4 (Play)	Польща	TMT	1,048.4	231
180	↑	Faurecia Polska	Польща	Mfg	1,033.0	225
181	↑	PKP Energetyka	Польща	E&R	1,030.5	234
182	↓	Ferrexpo Group	Україна	Mfg	1,030.1	149
183	↑	Carrefour Romania	Румунія	CB&T	1,027.9	200
184	↓	MHP	Україна	CB&T	1,025.1	167
185	↑	BSH Poland	Польща	CB&T	1,023.0	251
186	↑	Lek Group	Словенія	LS&HC	1,018.6	278
187	↓	Makro Cash & Carry ČR	Чехія	CB&T	1,016.3	152
188	↓	Západoslovenská energetika	Словаччина	E&R	1,013.0	186
189	↑	RomGaz	Румунія	E&R	1,012.5	233
190	↑	Metro Cash & Carry Romania	Румунія	CB&T	1,011.5	197
191	↓	ISD Dunaferr	Угорщина	Mfg	1,010.4	190
192	↑	Szerencsejáték	Угорщина	CB&T	1,009.5	247
193		GlaxoSmithKline Pharmaceuticals	Польща	LS&HC	1,007.0	nm
194	↓	PKP Cargo	Польща	CB&T	1,006.6	175
195	↑	Roglić Group	Хорватія	CB&T	1,001.2	249
196		Lama Energy Group	Чехія	E&R	999.5	n/a
197	↓	Telekom Srbija	Сербія	TMT	998.0	192
198		TRW Automotive Czech	Чехія	Mfg	993.5	n/a
199	↑	Animex	Польща	CB&T	991.1	202
200	↓	Cargill Poland	Польща	CB&T	987.6	185
201		Grupa Valeo	Польща	Mfg	987.4	n/a
202	↓	MOL Romania	Румунія	E&R	980.5	196
203	↑	GDF Suez	Румунія	E&R	977.3	216
204	↑	Media-Saturn	Польща	CB&T	974.3	236
205	↓	Orange Romania	Румунія	TMT	973.4	195
206	↑	Lietuvos Energija	Литва	E&R	973.0	263
207		Elko LV	Латвія	CB&T	972.7	nm
208	↑	SEPS	Словаччина	E&R	972.2	404
209	↑	European Data Project	Чехія	CB&T	967.4	218
210	↓	Chinoin	Угорщина	LS&HC	958.8	162
211	↑	Energa-Operator	Польща	E&R	954.1	226
212	↑	Inter Cars	Польща	Mfg	945.1	253
213	↑	Geco	Чехія	CB&T	929.7	301
214	↑	Johnson Matthey	Македонія	Mfg	927.5	373
215	↓	Tallink	Естонія	CB&T	927.0	212
216	↑	Mlekovita	Польща	CB&T	926.4	269
217	↑	PCA Logistika CZ	Чехія	Mfg	926.1	230

№	Назва компанії	Країна	Галузь	Доходи у 2014 році (млн євро)	МП	
218	↓	Ford Romania	Румунія	Mfg	913.4	170
219	↓	Jabil Circuit Magyarország	Угорщина	Mfg	907.0	179
220	↓	T-HT Group	Хорватія	TMT	904.8	217
221	↓	OMV Hungária	Угорщина	E&R	904.7	220
222	↑	Auchan Magyarország	Угорщина	CB&T	895.8	223
223	↑	POLOmarket	Польща	CB&T	895.1	229
224	↓	PCE Paragon Solutions	Угорщина	Mfg	888.9	157
225	↓	Eesti Energia	Естонія	E&R	880.0	203
226	↓	T-Mobile Czech Republic	Чехія	TMT	873.8	204
227	↑	Mobis Automotive Czech	Чехія	Mfg	873.6	244
228		E.ON Energiakereskedelmi	Угорщина	E&R	873.0	n/a
229	↑	MLEKPOL	Польща	CB&T	872.5	245
230	↑	Stredoslovenská energetika	Словаччина	E&R	871.4	265
231	↑	HEP - Operator	Хорватія	E&R	871.3	393
232	↓	Electrolux Lehel	Угорщина	CB&T	864.2	205
233	↑	Grupa Saint-Gobain w Polsce	Польща	Mfg	860.5	235
234		TEVA Gyógyszergyár	Угорщина	LS&HC	856.7	nm
235	↓	Nibulon	Україна	CB&T	853.9	169
236	↑	Kompania Piwowarska	Польща	CB&T	852.5	243
237	↑	Auchan Romania	Румунія	CB&T	849.7	454
238	↑	Revoz	Словенія	CB&T	848.2	346
239	↓	Phoenix lékárenský velkoobchod	Чехія	LS&HC	845.3	224
240	↑	OMV Česká republika	Чехія	E&R	842.7	241
241	↑	Totalizator Sportowy	Польща	CB&T	838.1	277
242	↑	FCA Powertrain Poland	Польща	Mfg	834.8	252
243	↓	Zakłady Azotowe Puławy	Польща	Mfg	834.5	219
244	↑	Glencore Polska	Польща	CB&T	831.5	286
245	↓	Globus ČR	Чехія	CB&T	831.2	232
246	↑	PLL LOT	Польща	CB&T	830.7	290
247	↓	Grupa Basell Orlen Polyolefins	Польща	Mfg	829.9	238
248	↑	Shell Hungary	Угорщина	E&R	817.3	284
249	↑	Enea Wytwarzanie	Польща	E&R	815.7	307
250		EURO-net Sp. z o.o.	Польща	CB&T	814.0	n/a
251	↓	Panasonic AVC Networks Czech	Чехія	CB&T	812.2	208
252	↑	Inventec (Czech)	Чехія	TMT	812.0	313
253		TELE-FONIKA Kable	Польща	Mfg	811.6	n/a
254	↓	ArcelorMittal Galati	Румунія	Mfg	809.5	248
255		Eriell Corporation	Чехія	CB&T	806.8	n/a
256	↑	Billa CR	Чехія	CB&T	805.8	258
257	↑	Ferona	Чехія	CB&T	805.1	324
258	↓	KHW	Польща	E&R	802.5	210
259	↑	Unilever Polska	Польща	CB&T	799.7	260

№	Назва компанії	Країна	Галузь	Доходи у 2014 році (млн євро)	МП	
260	↑	Michelin Hungária	Угорщина	Mfg	798.5	356
261	↑	Lidl Slovakia	Словаччина	CB&T	794.9	326
262	↑	Hungaropharma	Угорщина	LS&HC	793.2	276
263	↓	Continental Matador Rubber	Словаччина	Mfg	792.0	257
264	↑	Lidl Romania	Румунія	CB&T	788.7	317
265	↑	Bulgargaz	Болгарія	E&R	788.1	282
266	↑	Bosch Diesel	Чехія	Mfg	786.7	294
267		KDWT	Польща	CB&T	785.6	n/a
268		Anwil	Польща	Mfg	785.5	268
269	↑	Maspex	Польща	CB&T	778.9	298
270	↓	Ciech	Польща	Mfg	774.3	255
271	↓	Indesit Polska	Польща	CB&T	773.5	259
272	↑	Dedeman	Румунія	CB&T	773.2	380
273	↑	Selgros Poland	Польща	CB&T	772.7	275
274	↓	Interpipe	Україна	Mfg	770.5	160
275	↓	Slovak Telekom	Словаччина	TMT	767.6	256
276	↑	Hidroelectrica	Румунія	E&R	767.5	308
277	↑	Sokołów	Польща	CB&T	764.8	289
278	↓	Kyivstar	Україна	TMT	763.5	144
279	↑	KITE	Угорщина	CB&T	762.0	334
280	↑	Robert Bosch Energy and Body Systems	Угорщина	Mfg	760.3	376
281	↓	Telekom Slovenije Group	Словенія	TMT	756.5	274
282	↑	Moltrade-Mineralimpex	Угорщина	E&R	755.9	338
283	↓	OTE	Чехія	E&R	754.6	266
284	↑	Flextronics International Poland	Польща	TMT	747.8	292
285	↑	Vodafone Romania	Румунія	TMT	744.5	291
286	↑	Lear Corporation Hungary	Угорщина	Mfg	744.4	330
287	↑	Kaufland Slovakia	Словаччина	CB&T	743.4	299
288	↓	Latvenergo	Латвія	E&R	741.1	211
289		Rimi Latvia	Латвія	CB&T	741.0	nm
290	↑	Arctic Paper	Польща	Mfg	739.8	296
291		TRW Polska	Польща	Mfg	738.5	nm
292	↓	Tauron Wytwarzanie	Польща	E&R	738.5	171
293	↓	Grupa Żywiec	Польща	CB&T	738.4	254
294	↑	Lidl Magyarország	Угорщина	CB&T	735.5	328
295	↑	Cez Electro Bulgaria	Болгарія	E&R	734.7	303
296	↑	GEN Energija Group	Словенія	E&R	734.4	327
297	↓	Węglokoks	Польща	CB&T	730.9	201
298	↑	Metalimex	Чехія	CB&T	724.7	364
299	↑	BASF Polska	Польща	Mfg	723.3	305
300		Bunge Ukraine	Україна	CB&T	720.0	n/a
301	↓	OMV Bulgaria	Болгарія	E&R	714.3	222

№	Назва компанії	Країна	Галузь	Доходи у 2014 році (млн євро)	МП	
302	↓	Mediplus	Румунія	LS&HC	713.0	295
303	↓	ELMŰ	Угорщина	E&R	710.3	287
304	↑	SIJ	Словенія	E&R	707.9	342
305	↑	AmRest	Польща	CB&T	704.8	359
306	↓	Spar Slovenija	Словенія	CB&T	698.9	302
307	↑	Electrolux Poland	Польща	CB&T	698.1	370
308		Tarkett Bačka Palanka	Сербія	CB&T	695.4	nm
309	↑	Phoenix Pharma Hungary	Угорщина	LS&HC	693.3	315
310	↓	Pražská energetika	Чехія	E&R	692.4	250
311	↓	Česká pošta	Чехія	PS	688.6	293
312		OMV Slovensko	Словаччина	E&R	688.6	nm
313	↑	Delphi Poland	Польща	Mfg	686.4	389
314	↑	Stalprodukt	Польща	Mfg	682.4	333
315	↑	Netto	Польща	CB&T	681.1	369
316	↓	OMV Slovenia	Словенія	E&R	680.9	314
317	↑	Continental Automotive Hungary	Угорщина	Mfg	679.6	320
318	↓	Porsche Hungaria	Угорщина	Mfg	677.6	297
319	↑	Volvo Polska	Польща	Mfg	675.3	367
320	↑	Maxima Latvia	Латвія	CB&T	674.4	340
321	↑	Nestle Polska	Польща	CB&T	673.6	345
322	↑	Impexmetal	Польща	Mfg	673.0	352
323	↑	Atlantic Grupa	Хорватія	CB&T	670.4	332
324	↓	OKD	Чехія	E&R	670.4	191
325	↓	Motor Sich	Україна	Mfg	669.8	264
326	↑	Petrol Croatia	Хорватія	E&R	666.3	414
327	↓	Empik Media & Fashion	Польща	CB&T	666.1	306
328	↑	JTI	Румунія	CB&T	665.4	382
329	↓	Lesto	Литва	E&R	665.2	316
330	↓	Donetskstal	Україна	Mfg	662.7	129
331	↑	Mondi Świecie	Польща	Mfg	658.8	336
332	↓	Tuš Holding	Словенія	CB&T	655.8	311
333	↑	E. Leclerc	Польща	CB&T	655.7	349
334	↓	Neonet	Польща	CB&T	646.9	309
335	↓	Optima Pharm	Україна	CB&T	645.1	271
336		E.ON Energiaszolgáltató	Угорщина	E&R	640.2	nm
337	↑	ZE PAK	Польща	E&R	639.8	344
338	↓	Selgros	Румунія	CB&T	638.4	319
339	↑	Transelectrica	Румунія	E&R	636.1	416
340	↑	Mega Image	Румунія	CB&T	634.5	446
341	↑	PHP Polski Tytoń	Польща	CB&T	633.7	363
342	↑	Johnson Controls International	Словаччина	Mfg	633.4	378
343	↑	LuK Savaria	Угорщина	Mfg	633.0	433
344	↓	Lukoil Baltija	Литва	E&R	632.8	300
345	↑	Magyar Posta	Угорщина	PS	632.0	357

№	Назва компанії	Країна	Галузь	Доходи у 2014 році (млн євро)	МП
346	↓ eustream	Словаччина	E&R	630.0	321
347	Lukoil	Польща	E&R	628.9	n/a
348	↓ MTS Ukraine	Україна	TMT	628.9	214
349	↑ Porsche Czech Republic	Чехія	Mfg	628.5	451
350	Samsung Electronics Romania	Румунія	CB&T	624.6	350
351	↓ Strabag Poland	Польща	RE	623.3	337
352	Unipetrol Slovensko	Словаччина	E&R	621.4	n/a
353	↓ EP Energy Trading	Чехія	E&R	620.2	242
354	↑ JP Srbijagas	Сербія	E&R	619.3	387
355	↑ Admiral Global Betting	Чехія	CB&T	616.5	421
356	↑ Telekom Romania	Румунія	TMT	610.1	385
357	↓ ČGS Holding	Чехія	Mfg	609.9	354
358	↑ SE-CEE Schneider Electric	Угорщина	E&R	609.8	390
359	↑ Mercator-S	Сербія	CB&T	608.1	427
360	↑ TZMO	Польща	CB&T	603.9	384
361	↑ Continental Automotive Products	Румунія	Mfg	601.8	410
362	Vítkovice Holding	Чехія	Mfg	600.8	n/a
363	↑ DPP	Чехія	PS	600.8	388
364	↑ CMC Poland	Польща	Mfg	598.9	372
365	↑ FARMEXPERT	Румунія	LS&HC	598.5	464
366	↑ Alcoa-Köfém	Угорщина	Mfg	597.6	448
367	↓ Palink	Литва	CB&T	597.5	343
368	↑ Philip Morris Magyarország	Угорщина	CB&T	597.3	379
369	↑ Philip Morris Polska	Польща	CB&T	597.3	412
370	↓ Shell Czech Republic	Чехія	E&R	594.6	239
371	↓ Kruszwica	Польща	CB&T	593.7	366
372	↑ RWE Polska	Польща	E&R	592.9	400
373	↑ Veolia Voda Česká republika	Чехія	E&R	591.7	383
374	↑ ABB Poland	Польща	Mfg	589.8	423
375	↑ Zakłady Chemiczne Police	Польща	Mfg	588.3	402
376	↑ Škoda Transportation	Чехія	Mfg	587.9	428
377	↑ Anwim	Польща	E&R	586.4	405
378	↑ Linas Agro	Литва	CB&T	584.6	396
379	Adris Grupa	Хорватія	CB&T	584.5	n/a
380	Delphi Hungary	Угорщина	Mfg	582.3	n/a
381	↓ Orange Slovensko	Словаччина	TMT	580.2	375
382	↓ Sanofi-Aventis Hungary	Угорщина	LS&HC	579.7	310
383	↓ TIGÁZ	Угорщина	E&R	579.0	270
384	↑ CE Oltenia	Румунія	E&R	578.1	391
385	↑ MG Baltic	Литва	CB&T	577.6	461
386	↑ GDF Suez Energia Polska	Польща	E&R	575.4	450
387	Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató	Угорщина	CB&T	574.7	n/a

№	Назва компанії	Країна	Галузь	Доходи у 2014 році (млн євро)	МП
388	↑ Avon	Польща	CB&T	572.7	397
389	↑ Ikea Retail	Польща	CB&T	569.1	459
390	↑ Renault Polska	Польща	Mfg	567.6	500
391	TPV Displays Polska	Польща	Mfg	565.7	n/a
392	↑ Celsa Huta Ostrowiec	Польща	Mfg	565.1	447
393	↑ Continental Matador Truck Tires	Словаччина	Mfg	560.7	413
394	↑ Eurovia CS	Чехія	RE	560.6	467
395	↓ MVM Paksi Atomerőmű	Угорщина	E&R	558.3	374
396	↑ Sungwoo Hitech	Чехія	Mfg	553.0	436
397	↑ Autoliv Romania	Румунія	Mfg	549.8	499
398	↓ Optima Grupa	Боснія і Герцеговина	E&R	548.8	371
399	↑ Východoslovenská energetika	Словаччина	E&R	547.0	437
400	Tinmar	Румунія	E&R	546.6	n/a
401	Opel Southeast Europe	Угорщина	Mfg	545.4	n/a
402	↑ Penny Market Hungary	Угорщина	CB&T	543.4	441
403	MND	Чехія	E&R	543.3	n/a
404	↑ International Paper - Kwidzyn	Польща	Mfg	542.5	409
405	Harman Becker	Угорщина	TMT	541.0	n/a
406	↑ Evraz-Sukha Balka	Україна	Mfg	540.0	486
407	↑ Travel Service	Чехія	CB&T	539.9	439
408	↑ Remontowa Holding	Польща	Mfg	539.9	473
409	↑ Hankook Tire Magyarország	Угорщина	Mfg	538.2	426
410	↑ Continental Automotive Systems	Румунія	Mfg	537.6	471
411	↓ FŐGÁZ	Угорщина	E&R	536.9	304
412	Komputronik	Польща	CB&T	536.2	n/a
413	↑ Tallinna Kaubamaja Grupp	Естонія	CB&T	535.0	474
414	↑ Tank Ono	Чехія	E&R	533.9	458
415	↓ Zagrebački holding	Хорватія	PS	533.3	401
416	Cedrob	Польща	CB&T	532.8	n/a
417	↑ Achema	Литва	Mfg	530.5	463
418	ASA Prevent Group	Боснія і Герцеговина	CB&T	529.0	n/a
419	↑ Iveco Czech Republic	Чехія	Mfg	528.5	462
420	Faurecia Slovakia	Словаччина	Mfg	528.0	n/a
421	↓ EDF Paliwa	Польща	E&R	527.4	392
422	↑ PHOENIX Zdravotnícke zásobovanie	Словаччина	LS&HC	526.3	477
423	↑ Rewe	Румунія	CB&T	526.2	479
424	↑ ThyssenKrupp Energostal	Польща	Mfg	526.1	489
425	Robert Bosch	Чехія	Mfg	526.0	n/a
426	↑ Cargill Agricultura	Румунія	CB&T	524.2	431
427	↑ Holdina	Боснія і Герцеговина	E&R	524.1	434
428	↑ CNH Industrial Polska	Польща	Mfg	521.8	432
429	RCS & RDS	Румунія	TMT	521.1	n/a

№	Назва компанії	Країна	Галузь	Доходи у 2014 році (млн євро)	МП	
430	↓	ADM Румунія TRADING	Румунія	CB&T	519.7	355
431	↓	CCS	Чехія	CB&T	517.7	399
432		Henkel Polska	Польща	CB&T	516.8	n/a
433		Hill's Pet Nutrition Mfg	Чехія	CB&T	515.1	n/a
434	↓	HEP - Proizvodnja	Хорватія	E&R	514.7	407
435	↓	MET Magyarország	Угорщина	E&R	512.0	273
436	↑	ZRP Farmutil HS	Польща	CB&T	511.4	478
437	↑	Philip Morris ČR	Чехія	CB&T	509.9	487
438	↓	Engrotuš	Словенія	CB&T	509.1	415
439	↓	Ferrero Polska	Польща	CB&T	508.8	312
440	↑	Telenor Magyarország	Угорщина	TMT	507.1	455
441		Brose CZ	Чехія	Mfg	507.1	n/a
442		Tate & Lyle Словаччина	Словаччина	CB&T	506.9	n/a
443		Grupa Polskie Składy Budowlane	Польща	CB&T	505.6	n/a
444	↓	Nokia Komárom	Угорщина	TMT	503.9	193
445	↓	Orlen LV	Латвія	E&R	503.4	281
446	↓	Latvijas Gāze	Латвія	E&R	503.1	411
447		Toyota Motor Polska Company Limited Sp. z o. o.	Польща	Mfg	502.2	n/a
448		Toyota Motor Mfg	Польща	Mfg	502.2	n/a
449	↓	Polimex Mostostal	Польща	RE	501.8	422
450	↑	Zakłady Azotowe Kędzierzyn	Польща	Mfg	501.3	484
451		GRUNDFOS Magyarország	Угорщина	Mfg	501.2	n/a
452	↓	Mettraco	Польща	CB&T	501.0	322
453	↓	Alliance Healthcare	Чехія	LS&HC	500.7	435
454	↓	Pražská plynárenská	Чехія	E&R	499.1	353
455		Premium Distributors	Польща	CB&T	498.2	n/a
456		Ameropa	Румунія	CB&T	497.0	n/a
457		WABERER'S International	Угорщина	CB&T	496.2	n/a
458		Nikopol Ferroalloys Plant	Україна	Mfg	495.9	n/a
459	↓	SAS Automotive	Словаччина	Mfg	495.6	419
460		Shell Slovakia	Словаччина	E&R	491.8	n/a
461		Automotive Lighting	Чехія	Mfg	490.6	n/a
462	↑	ABB Czech Republic	Чехія	Mfg	490.0	468
463		Impol	Словенія	E&R	486.3	n/a
464	↓	Čeps	Чехія	E&R	485.9	341
465	↓	JTI Ukraine	Україна	CB&T	485.8	331
466		Piotr i Paweł	Польща	CB&T	485.8	n/a
467		Elektro Energija	Словенія	E&R	485.1	n/a
468		Morpol	Польща	CB&T	483.0	n/a
469		Grupa Raben Polska	Польща	CB&T	481.9	n/a
470	↑	JP Elektroprivreda BiH	Боснія і Герцеговина	E&R	481.9	480
471		Kolektor	Словенія	Mfg	481.8	n/a
472	↓	Plzeňský Prazdroj	Чехія	CB&T	480.9	457
473		Lubelski Węgiel "Bogdanka"	Польща	E&R	480.7	n/a

№	Назва компанії	Країна	Галузь	Доходи у 2014 році (млн євро)	МП
474	CCC	Польща	CB&T	479.6	n/a
475 ↓	Vodafone Czech Republic	Чехія	TMT	479.4	365
476	Philip Morris Romania	Румунія	CB&T	478.8	n/a
477	NI Hungary	Угорщина	Mfg	477.5	n/a
478	Stokrotka	Польща	CB&T	477.4	n/a
479	Amica Wronki	Польща	CB&T	476.9	n/a
480	Polenergia Obrót	Польща	E&R	475.4	n/a
481	ALRO	Румунія	Mfg	475.0	n/a
482	Mondi SCP	Словаччина	Mfg	472.6	482
483 ↑	Michelin Romania	Румунія	Mfg	472.2	497
484	Emperia	Польща	CB&T	472.2	n/a
485 ↓	Centrenerg	Україна	E&R	471.8	318
486	Lietuvos geležinkeliai	Литва	CB&T	470.4	n/a
487	AGC Flat Glass Czech	Чехія	Mfg	469.2	n/a
488	Eni Hungaria	Угорщина	E&R	468.5	n/a
489	Metro-Kereskedelmi	Угорщина	CB&T	467.3	n/a
490	Reckitt Benckiser Production Poland	Польща	CB&T	466.6	n/a
491	Kronopol	Польща	Mfg	464.9	n/a
492	OHL Central Europe	Чехія	CB&T	462.2	n/a
493	Continental Automotive Romania	Румунія	Mfg	461.8	n/a
494	Silcotub	Румунія	Mfg	461.0	n/a
495	Saksa	Болгарія	CB&T	460.8	n/a
496	ACH	Словенія	CB&T	460.1	n/a
497	Samsung Electronics Czech and Slovak	Чехія	CB&T	460.0	n/a
498	Billa Slovakia	Словаччина	CB&T	459.7	n/a
499 ↓	ŽSR	Словаччина	PS	459.2	496
500	CFR - Calatori	Румунія	CB&T	458.9	n/a

Mfg – Промислове виробництво;

E&R – Енергетика та видобувна промисловість;

CB&T – Споживчий сектор і транспорт;

LS&HC – Фармацевтичний сектор і охорона здоров'я;

TMT – Технології, медіа та телекомунікації;

PS – Державний сектор;

RE – Нерухомість.

Методологія

Рейтинг ТОП500 найбільших компаній в країнах Центральної та Східної Європи був складений на основі даних про консолідовані доходи компаній за 2014 фінансовий рік. Рейтинг базується на даних про доходи від реалізації, наданих конкретною юридичною особою, що провадить діяльність у Центральної та Східній Європі.

У рейтингу компанії класифікуються за галузями промисловості та країнами.

Дані для рейтингу були надані безпосередньо компаніями чи взяті із загальнодоступних джерел, розрахункові дані були отримані за допомогою порівняння з минулорічними результатами, а також на основі нашого дослідження. Банки було класифіковано за загальною вартістю активів.

Відсутні дані

У випадках, коли дані про доходи від реалізації за 2014 фінансовий рік були відсутні, ми використовували дані про доходи від реалізації за 2013 рік у євро. До переліку не увійшли компанії, яким було запропоновано взяти участь у рейтингу, але які повідомили нам у письмовій або усній формі про те, що вони відмовляються від участі у цьому році, якщо дані не були в загальному доступі.

Підрахунок доходів від реалізації

Доходи від реалізації були підраховані в євро за відповідними середніми курсами обміну валют у 2013, 2014 і першому кварталі 2014 та 2015 років.

Дані, взяті із загальнодоступних джерел, не були підтверджені представниками компаній. Компанія «Делойт» не несе відповідальності за точність або достовірність даних щодо третіх сторін, які були взяті із загальнодоступних джерел або надані компаніями.

Доходи від реалізації дочірніх підприємств великих холдингів були відображені окремо у тих випадках, коли холдингова компанія та її дочірні підприємства ведуть діяльність в різних галузях або країнах, а також якщо дочірні підприємства є достатньо великими, щоб бути включеними до рейтингу окремо.

До рейтингу не увійшли холдингові структури чи інші види диверсифікованих компаній з дочірніми підприємствами, які працюють у різних галузях промисловості, на різних ринках, використовують відмінні торгові стратегії та мають окреме керівництво. Ми також не надавали інформації про компанії, які мають декілька бізнес-одиниць, жодна з яких не може розглядатись як основна, а також інформації стосовно інвестиційних фондів, лізингових та інших фінансових компаній, які не є банками або страховими компаніями.

У своєму дослідженні ми також проаналізували діяльність компаній з Албанії, Косово, Молдови та Чорногорії, однак вони не увійшли до рейтингу ТОП500 через досить низькі доходи від реалізації.

Росія / Білорусь

Для цілей аналізу в рейтинг були включені компанії з країн Центральної та Східної Європи за винятком Росії і Білорусі. В обох випадках нам не вдалося знайти достовірні дані, які можна було б використовувати в рейтингах. Розмір економіки Росії, а також деяких її найбільших компаній ускладнює процес порівняння по індустріях і країнах.

Від надання даних для участі у рейтингу відмовилися такі компанії:

Cargill

Roshen

БадМ

Samsung Electronics Україна

БНК-Україна

Nestle Україна

VS Energy International

Alliance Oil Україна

Вугілля України

Баядера Холдінг

УГМК

Terra Food

Metro Cash & Carry Україна

Socar Україна

PepsiCo

Еко-маркет

Syngenta

Global Spirits

ERC

Toyota Україна

Ашан Україна

В.А.Т. Україна

Контакты

Київ, Україна

Вул. Жилинська, 48,50А
Бізнес-центр «Прайм»
Тел.: +38 (044) 490 90 00
Факс.: +38 (044) 490 90 01
ukraine@deloitte.ua
www.deloitte.ua

Керуючий партнер

Андрій Булах
abulakh@deloitte.ua

Команда проекту ТОП500

Партнер проекту

Артур Огаджанян
Корпоративні фінанси
aohadzhanyan@deloitte.ua

Координатори проекту

Руслана Пісоцька
PR-спеціаліст
rpisotska@deloitte.ua

Вадим Капштик

Провідний бізнес-аналітик
vkapshtyk@deloitte.ua

Аналітична підтримка

Євгеній Сова
Бізнес-аналітик
ysova@deloitte.ua

Максим Перець

Консультант
mperets@deloitte.ua

Департамент розвитку бізнесу

Євгенія Ноговіцина
Керівник департаменту
ynogovitsyna@deloitte.ua

Олександра Дивнич

Редактор
oldyvnych@deloitte.ua

Галузеві експерти

Споживчий сектор і транспорт

Михайло Мельник
Партнер
Аудит
mmelnyk@deloitte.ua

Роздрібна торгівля

Ольга Шамрицька
Директор
oshamrytska@deloitte.ua

Енергетика та ресурси

Артур Огаджанян
Партнер
Корпоративні фінанси
aohadzhanyan@deloitte.ua

Промислове виробництво

Сергій Кулик
Партнер
Аудит
skulyk@deloitte.ua

Банки та інші фінансові інститути

Наталія Самойлова
Партнер
Аудит
nsamoilova@deloitte.ua

Телекомунікації

Олексій Арістов
Директор
Корпоративні фінанси
aaristov@deloitte.ua

deloitte.ua

Про «Делойт»

Назва «Делойт» стосується однієї чи кількох юридичних осіб: Делойт Туш Томацу Лімітед, приватної компанії з відповідальністю, обмеженою гарантіями, Великобританія; мережі її компаній-партнерів та пов'язаних з ними осіб (далі узагальнено – «ДТТЛ»). ДТТЛ і кожна з її компаній-партнерів є юридично самостійними та незалежними компаніями. ДТТЛ (також іноді іменується як «Делойт Глобал») не надає послуг клієнтам. Докладну інформацію про ДТТЛ та про компанії-партнери ДТТЛ розміщено за посиланням: www.deloitte.com/about. Інформація про компанію «Делойт» в Україні представлена на сайті: <http://www2.deloitte.com/ua/uk/pages/about-deloitte/articles/about-deloitte.html>.

«Делойт» надає послуги з аудиту, консалтингу, оподаткування та корпоративних фінансів державним і приватним клієнтам, що працюють у різних галузях економіки. Міжнародна мережа фірм, розташованих у понад 150 країнах світу, надає клієнтам можливості світового класу та високоякісні послуги, пропонує рішення для найскладніших бізнес-завдань. Понад 210 000 фахівців «Делойт» прагнуть досягнути досконалості у своїй професії.

Це повідомлення містить лише довідкову інформацію, і ані Делойт Туш Томацу Лімітед, ані жодна з компаній-партнерів та пов'язаних з ними осіб (далі разом – Мережа «Делойт») не надають професійних консультацій чи послуг за допомогою цього повідомлення. Жодна юридична особа, яка входить до Мережі «Делойт», не відповідає за будь-які збитки, яких зазнала будь-яка особа, що покладається на це повідомлення.

© 2015 ПрАТ «Делойт енд Туш ЮСК». Усі права захищені.